Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Meerjarenplan ILT

Meerjarenplan ILT 2017 - 2021

September 2016

Deze printvriendelijke versie bevat niet de volledige inhoud van het online magazine, maar alleen de teksten en een beperkte selectie foto´s. Het hele online magazine met alle foto´s, video´s en multimedia kan worden bekeken op: magazines.ilent.nl/meerjarenplan/2017

Inhoudsopgave

VOORWOORD EN HOE DIT MEERJARENPLAN TE LEZEN

1 DE KOERS VAN DE INSPECTIE LEEFOMGEVING EN TRANSPORT

2 MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S

2.1 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

2.2 Ontwikkeling integraal toezicht op vervoer en milieu

2.3 Voorbeeldrol voor overheden

2.4 Maatschappelijke ontwikkelingen en innovaties

2.5 Verantwoord vervoer

2.6 Markttoezicht

2.7 Toezicht op keuringsinstanties

2.8 Consumentenbelangen

2.9 De ILT doet het niet alleen

3 NIEUW TARIEVENSTELSEL EN BETERE DIENSTVERLENING

4 VAKMANSCHAP EN BEDRIJFSVOERING

5 PRODUCTIEPLANNING

5.1 Risicovolle en explosiegevaarlijke stoffen

5.2 Vervoer gevaarlijke stoffen

5.3 Energiemaatregelen en producten

5.4 Afval

5.5 Risicovolle bedrijven

5.6 Andere overheden

5.7 Water en bodem

5.8 Scheepvaart

5.9 Rail- en wegvervoer

5.10 Luchtvaart

5.11 Woningcorporaties

5.12 Bestuurlijke boete

5.13 Inlichtingen en opsporing

5.14 Meld- en Informatiecentrum

5.15 Caribisch Nederland

Voorwoord en hoe dit meerjarenplan te lezen

Voorwoord

De parlementaire enquête over de Fyra en andere ontwikkelingen zijn voor de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) aanleiding voor een koersverandering. Het is onder meer deze koersverandering waar dit Meerjarenplan 2017-2021 over gaat.

De Fyra-enquête heeft de ILT niet gespaard. Er kwamen indringende lessen uit naar voren, die de ILT zeer ter harte neemt. Daarnaast stimuleren maatschappelijke en technologische ontwikkelingen tot bezinning. Zoals elke publieke organisatie, moet de ILT blijvend reflecteren op haar werk.

Risico-gestuurd

Van een inspectie mag worden verwacht dat zij de per definitie schaarse middelen daar inzet waar de risico's voor de publieke belangen het grootst zijn. En waar haar handelen het meeste effect sorteert. Het toezicht van de ILT moet daarom meer risico- en informatiegestuurd zijn. Het gaat erom onwenselijke situaties en de maatschappelijke impact ervan te kunnen inschatten en daarnaar te handelen. Dat vraagt om kennis die de ILT in staat stelt om keuzes te maken. Bovendien moet zij vooraf zicht bieden op wat zij doet -en waarom- en achteraf verantwoording afleggen van de resultaten. Een stevige ambitie om de ILT hiervoor verder klaar te maken, terwijl het dagelijks werk doorgaat.

Efficiency

Naast toezicht, handhaving en opsporing heeft de ILT ook vergunningverlenende taken. Op termijn gaat zij kostendekkende tarieven in rekening brengen. Dat is een extra stimulans om de efficiency en de dienstverlening te verbeteren.

Veranderopgave

De veranderopgave is niet een kwestie van het omzetten van een schakelaar. Het werkveld is breed en divers. De ILT is een fusiedienst van fusiediensten waarvan de samenstellende delen soms ver uiteen liggende achtergronden hebben. De ILT houdt toezicht op de naleving van een omvangrijk, complex en gedetailleerd scala aan wetten en regels en richt zich op talrijke bedrijfstakken en doelgroepen. Bij de bezinning op haar koers neemt de ILT deze diversiteit nadrukkelijk in ogenschouw.

Publieke belangen

Dit meerjarenplan toont hoe de organisatie zich ervoor inspant om aan de politieke en maatschappelijke verwachtingen te voldoen en hoe zij vorm en inhoud geeft aan de veranderingen.
Het plan presenteert een selectie van publieke belangen in Nederland samen met de verschillende manieren waarop de ILT deze belangen nu dient en wil dienen. Het bevat de elementen van de aangepaste koers, waaronder een gedegen analyse van risico's, het in kaart brengen van beelden en verwachtingen bij externe stakeholders en de verzakelijking van de vergunningverlening.
Het begin is er en de komende jaren gaan de veranderingen door, zoals zichtbaar zal zijn in volgende meerjarenplannen.

Tot slot

Digitalisering van de dienstverlening is voor de hele overheid een speerpunt. Zo ook voor de ILT. Om dit kracht bij te zetten is dit Meerjarenplan 2017-2021 via magazines.ilent.nl/meerjarenplan/2017 online beschikbaar in een moderne, lezervriendelijke, doorklikbare versie.

Mr. J.A. van den Bos
Inspecteur-generaal Leefomgeving en Transport

Hoe dit meerjarenplan te lezen?

De parlementaire enquête over de Fyra en andere factoren zijn voor de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) aanleiding voor een bezinning op haar koers. Dit Meerjarenplan 2017-2021 beschrijft deze nieuwe koers en de grote verandering waaraan de ILT werkt. De verandering gaat de komende jaren in beslag nemen. Sterker nog, deze is al gestart.

Zo heeft de ILT haar werkwijze ten aanzien van certificerende instellingen kritisch bekeken. De ILT onderwerpt in 2017 een aantal certificerende instellingen waarop zij toezicht houdt, aan een inspectie. Daarnaast richt de ILT zich bij het toezicht niet alleen op een beoordeling op grond van de wettelijke eisen. Zij zal nadrukkelijk de maatschappelijke en publieke belangen - die de wetgeving beoogt te beschermen - bij haar beoordeling betrekken. De ILT wil vergunningen op tijd verlenen en ervoor zorgen dat deze van goede kwaliteit zijn.

De opzet van het Meerjarenplan 2017-2021 (MJP) is nieuw, vergeleken met vorige edities. Het is beknopter en gaat in op de hoofdlijnen van het werk van de ILT en met name ook op de veranderacties in het overgangsjaar 2017. Dit en de nieuwe vormgeving zijn erop gericht het werk van de ILT toegankelijker te maken. Het MJP verschijnt voortaan met de Prinsjesdagstukken, dus geruime tijd voordat een nieuw jaar van start gaat.

Tegen deze achtergrond is het MJP ingedeeld in de volgende hoofdstukken.

1. De koers van de Inspectie Leefomgeving en Transport

Het veranderingsproces van de ILT zal de agenda in de komende periode nadrukkelijk blijven bepalen. Daarom heeft de ILT voor dit traject een programma ingericht, “Koers ILT 2021”. De aanleiding voor de verandering en de aanpak staan beschreven in dit hoofdstuk

2. Maatschappelijke thema’s

De regelgeving die relevant is voor de ILT is omvangrijk, complex en gedetailleerd. Dit hoofdstuk beschrijft thema-gewijs een aantal toezichtactiviteiten van de ILT. Het is niet bedoeld om een volledig beeld te schetsen van alle taken van de ILT, maar het laat wel met aansprekende voorbeelden zien voor welke vraagstukken de ILT staat. Het onderstreept de zorgvuldige keuzes die nodig zijn voor de inzet van de beschikbare capaciteit.

3. Nieuw tarievenstelsel en betere dienstverlening

Er treedt een nieuw tarievenstelsel in werking voor alle vergunningen die de ILT en Kiwa aan de transportsector verstrekken. Dat is voorzien voor 1 januari 2017. De herziening van het tarievenstelsel draagt bij aan de transparantie en de efficiëntie ervan. Het kabinetsbeleid gaat uit van kostendekkende tarieven. De tarieven van de ILT zijn dit nog niet. Voor het traject naar (in beginsel volledige) kostendekkendheid werkt zij voorstellen uit.

4. Vakmanschap en bedrijfsvoering

Goed opgeleide en betrokken inspecteurs, adviseurs en managers zijn een voorwaarde voor een inspectie met maatschappelijk gezag en effect. De context van de ILT wordt ingewikkelder, internationaler en digitaler. Dit vraagt om ILT-medewerkers die daar oog voor hebben en om kunnen gaan met nieuwe technologie en die kennis hebben van nieuwe vormen van toezicht.

5. Productieplanning

Het vorige MJP (2016-2020) bevatte de planning van de productie van de ILT verdeeld over de diverse werkvelden, inclusief uitgebreide beschrijvingen. Dat is anders in dit MJP. Hierin staan globale toelichtingen op de werkvelden, met een geactualiseerd beeld van de ingezette instrumenten en productie op hoofdlijnen.

Dit hoofdstuk laat nog geen grote wijzigingen zien in de productie en de inzet voor de komende jaren. Daarvoor is het te vroeg. Wel zorgen de al ingezette verbeteringen naar aanleiding van de parlementaire enquête over de Fyra nu al voor aanpassingen in de manier van werken.
Aan de hand van de “Koers ILT 2021” , waarvan een risico-analyse onderdeel is, worden werkprocessen verder aangepast. Dat wordt zichtbaar in de productiecijfers van de komende jaren.

1 DE KOERS VAN DE INSPECTIE LEEFOMGEVING EN TRANSPORT

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) ziet toe op de naleving van een breed scala van wetten en regels door zeer uiteenlopende doelgroepen. Met haar werk aan een duurzame en veilige leefomgeving, aan veilig transport en aan het vertrouwen in de woningcorporaties dient de ILT het publieke belang en de internationale economische positie van Nederland. Daarmee staat de ILT midden in de samenleving.

Aanleiding voor bezinning op de koers

De parlementaire enquête over de Fyra en andere ontwikkelingen zijn voor de ILT aanleiding voor een bezinning op haar koers. Naast de lessen uit de genoemde enquête zijn er inhoudelijke eisen aan het inspectiewerk. Daarbij komt een voortdurend veranderende omgeving en context, onder meer door technologische en maatschappelijke ontwikkelingen.

Dit vraagt om een ILT die voldoende robuust is om de haar toegewezen taken uit te voeren en tegelijkertijd flexibel genoeg om veranderingen het hoofd te kunnen bieden.

Er zijn nog andere factoren die een nieuwe koers nodig maken. Dat zijn de vragen van de Tweede Kamer over de capaciteit van de ILT, de (politieke) eis dat de zorg voor het publieke belang beter verankerd wordt in het toezicht en de veelheid en diversiteit van taken van de ILT.

Kortom, het is noodzakelijk dat de ILT een stap voorwaarts zet en haar taken en de organisatie opnieuw beziet in het licht van een veranderende omgeving.

De Tweede Kamer heeft de regering verzocht het Meerjarenplan 2016–2020 aan te vullen met de implementatie van de organisatiebrede veranderingen en de koerswijziging zoals door de enquêtecommissie Fyra is aanbevolen[1]. In dit MJP gaat de ILT in op de inmiddels ingezette en komende veranderingen die dit met zich meebrengt.

1. Motie Van Helvert – 33678 nr 28

Vier noties liggen in het bijzonder ten grondslag aan de ontwikkeing van de ILT-koers:

- Van een inspectie mag men verwachten dat deze haar schaarse middelen vooral daar inzet waar de risico's voor de samenleving het grootst zijn en waar optreden van de inspectie het meest effect zal hebben.
- Het handelen (en nalaten) van de ILT zal meer dan nu risico- en datagestuurd moeten zijn. Daarvoor is van belang dat de ILT transparant is over haar resultaten om zo verantwoording te kunnen afleggen en meer zicht te bieden op de effecten van haar inzet.
- De ILT zal invulling moeten kunnen geven aan haar reflectieve en signalerende functie en goed in verbinding moeten staan met de departementen waarvoor ze haar taken uitvoert.
- Ten slotte stelt de noodzaak tot verzakelijkte vergunningverlening eisen aan de wijze waarop de ILT werkt en ingericht is. Daarmee wil de ILT ook kunnen voldoen aan het kabinetsbeleid van in beginsel kostendekkende tarieven, mede te bereiken door verbetering van de efficiency.

Wat gaat de ILT doen?

Een andere invulling van de taken is niet van de ene op de andere dag een feit. Het vraagt een andere manier van werken binnen alle lagen van de organisatie. De ILT is begonnen met een transitie die de agenda in de komende periode nadrukkelijk zal blijven bepalen. De ILT sluit daarmee aan bij het programma "Koers IenM". Het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), waarvan de inspectie onderdeel is, verwoordt daarin de ambities voor 2030. De ILT heeft voor dit traject een speciaal programma ingericht, "Koers ILT 2021".

Onder de vlag van "Koers ILT 2021" werkt de ILT verschillende elementen nader uit, waaronder:

- *De ILT-brede risicoanalyse die in ontwikkeling is.* Deze sluit aan op de wens om vooral daar actief te zijn waar de risico's voor het publieke belang het grootst zijn. Zie kader.
- *Een ander perspectief op het inspectiewerk: oog voor het publieke belang.* In de huidige tijd kan een inspectie zich niet beperken tot het toezien op naleving van de wet- en regelgeving. Dat is voor de ILT een van de belangrijkste lessen uit de Fyra-enquête. De ILT moet zich voortdurend bewust zijn van het belang dat de wet beoogt te beschermen, en van de maatschappelijke impact. De ILT baseert zich niet meer uitsluitend op naleving van wet- en regelgeving, maar betrekt ook andere maatschappelijke waarden en het publieke belang nadrukkelijk bij haar oordeels- en besluitvorming. Uiteraard blijft de ILT wel handelen vanuit een juridische grondslag.
- *Verzakelijking van de vergunningverlening.* De samenleving vraagt voor de verlening van vergunningen een dienstverlenende ILT die haar middelen efficiënt en effectief inzet, daarover transparant is en zich zo kan verantwoorden voor de hoogte van tarieven. Zie kader.
- *Overige lessen uit de Fyra-enquête: er is een andere aanpak nodig voor vergunningverlening en certificering.* Vergunningverleners en handhavers houden ruimte voor inhoudelijke verbinding en informatiedeling zodat zij signalen kunnen uitwisselen en benutten. Zonder daarbij de rolvastheid uit het oog te verliezen. Zeker bij complexe vergunningen werkt de ILT altijd met het vier-ogen-principe en is het management direct betrokken. Daarbij zijn wet- en regelgeving niet uitsluitend leidend maar baseert een inspecteur zijn besluitvorming ook op zijn professioneel oordeel over het technische systeem, op de situatie en ook op 'weak signals'. Bij dat laatste gaat het om een meer gevoelsmatige beoordeling van een situatie en van omstandigheden.
  De inspectie blijft werken vanuit het principe 'vertrouwen tenzij'. Dit past ook bij het uitgangspunt dat de verantwoordelijkheid voor naleving ligt bij de ondernemer of de directie van een organisatie. Maar dat vertrouwen is geen blind vertrouwen. De ILT baseert haar vertrouwen op feiten. Ook blijft de ILT doorlopend toetsen of dat vertrouwen gerechtvaardigd is. Daarom geeft de ILT invulling aan de gevraagde, meer kritische opstelling gedurende het toelatingsproces voor zover certificerende instellingen dat uitvoeren. Dit betekent meer betrokkenheid van de ILT bij certificeringprocessen: zij beoordeelt niet alleen op basis van papier maar toetst ook in de praktijk van de uitvoering.
- *Openbaarheid.* De ILT streeft naar grotere zichtbaarheid in de buitenwereld. Zij gaat meer zicht geven op resultaten van en bevindingen uit het toezicht en werken vanuit het uitgangspunt dat inspectiegegevens in principe openbaar zijn. Met publicatie van inspectiegegevens toont de ILT aan publiek en politiek wat zij bijdraagt aan het maatschappelijk belang en bevordert ze tegelijkertijd de naleving. De rapportages helpen bij het maken van scherpere keuzes voor risicogestuurd toezicht en handhaving. Daarmee geeft de ILT ook vorm en inhoud aan de kabinetsreactie (2014) op de WRR-rapporten 'Toezien op publieke belangen' en 'Van tweeluik naar driehoeken'.
- *Verantwoording inzet toezicht en zicht op inspectieresultaten.* De ILT moet haar toezicht inzetten daar waar de risico's het grootst zijn en het optreden het meest effect oplevert. Een beter inzicht in de inspectieresultaten is daarvoor een eis. De ILT is dan beter in staat om signalen af te geven aan beleidsmakers en kan verantwoording afleggen over haar handelen.

Zoals aangegeven, het inspectiewerk moet aan een aantal inhoudelijke eisen voldoen. Daarbij komt de hoge dynamiek in de omgeving van de inspectie. De technologie ontwikkelt zich snel en vraagt andere dingen van een inspectie. Deze technologie biedt ook nieuwe kansen.

De buitenwereld heeft invloed op de inhoudelijke opgave van de ILT. Daarom gaat de ILT bij externe stakeholders – uit beleid, politiek, bedrijfsleven, wetenschap en het maatschappelijk werkveld – beelden en verwachtingen inventariseren, in de vorm van een SWOT-analyse.

De genoemde inhoudelijke eisen in combinatie met de resultaten van de SWOT-analyse geven inzichten op basis waarvan de ILT haar inhoudelijke veranderopgave vaststelt, met daarin de uitwerking van de nodige vragen. De antwoorden daarop geven richting aan de verdere ontwikkeling van die veranderopgave. Kernwoorden daarbij zijn: wendbaar, resultaatgericht, zakelijk en omgevingsbewust.

Planning agenda veranderopgave

- Tot november 2016: strategiefase; opstellen contourenschets aan de hand van inventarisatie basiseisen (waaronder de ILT-brede risicoanalyse), de externe SWOT-analyse en een medewerkerstevredenheidonderzoek;
- November 2016 – januari 2017: ontwerpfase; opstellen programmaplan op grond van eerste uitwerking basiseisen;
- Februari – april 2017:ontwikkelfase; concrete ontwikkeling en uitwerking van acties in het programmaplan;
- Vanaf mei 2017: implementatiefase.

ILT-brede risicoanalyse

De Tweede-Kamerleden Smaling en Van Veldhoven hebben een motie ingediend om taken en budget van de ILT meer met elkaar in evenwicht te brengen[2]. De minister heeft toegezegd hiernaar een onderzoek te zullen uitvoeren. In haar brief van 8 maart 2016[3] heeft de minister de Kamer geïnformeerd over de benodigde strategisch georiënteerde analyse.

De ILT ziet toe op de naleving van een zeer breed scala van wetten en regels en zeer uiteenlopende doelgroepen. Ze kan niet op alle onderwerpen (evenveel) toezicht houden. De beschikbare inzet is daarvoor nooit toereikend en het is ook niet altijd nodig. De ILT zet haar toezicht in daar waar de nalevingsrisico's het grootst zijn. De samenleving, de doelgroepen en de risico's die door het toezicht zouden moeten worden afgedekt, zorgen voor een differentiatie in toezichtintensiteit per onderwerp en doelgroep. Dit heeft gevolgen voor de inzet van capaciteit.

Met behulp van de risicoanalyse wil de ILT zich meer bezighouden met de vraag

- waarom ze een taak oppakt,
- welk maatschappelijke doel ze dient (wat zijn de risico's?),
- wat er van de ILT gevraagd wordt (welke wettelijke verplichtingen zijn er?),
- hoe serieus een probleem is, en
- hoe de ILT daar iets aan kan veranderen (heeft inzet van de ILT invloed op vermindering van risico's?).

De ILT ontwerpt daarvoor een methode om over alle toezichtstaken heen prioriteiten en posterioriteiten te kunnen bepalen en keuzes te kunnen onderbouwen. Die maakt zichtbaar waarom de ILT bepaalde toezichtstaken wel uitvoert en in welke mate, en welke zij niet uitvoert of minder. Wegens het grote belang van de keuzes die moeten worden gemaakt, legt de ILT de methode voor aan interne en externe deskundigen.

Het uiteindelijke doel van het onderzoek is: voortdurend de juiste balans kunnen vinden tussen de ILT-capaciteit en de publieke waarden en belangen. De juridische grondslag blijft daarbij randvoorwaarde. Keuzes in het toezicht zijn onvermijdelijk, maar ze zijn met de juiste onderbouwing wel uit te leggen. De te ontwikkelen methode moet straks een belangrijke basis vormen voor de uitvoeringsprogramma's en de capaciteitsinzet van de ILT, te beginnen met die in de jaren 2018-2022.

2. Kamerstuk 34 300 XII nr. 54

3. Kamerstuk 34 300 XII nr. 67

Verzakelijkte vergunningverlening

Naast haar toezichtstaken heeft de inspectie ook vergunningverlenende taken gekregen. Voor deze vergunningen worden tarieven geheven. De bewindslieden van het ministerie van Infrastructuur en Milieu hebben de Tweede Kamer geïnformeerd over het vereenvoudigen van het tarievensysteem, dat transparant en in beginsel kostendekkend moet zijn[4]. De ILT gaat na politieke besluitvorming, net als Kiwa Register, in 2017 aan de slag met een vereenvoudigd tarievensysteem. Deze herziening is een eerste stap naar een transparanter en efficiënter tarievenstelsel.

De ILT maakt tegelijkertijd werk van kostenreductie. Daarbij richt zij zich met name op haar administratieve kosten. Met het verbeteren van de administratieve discipline en de digitalisering van vergunningprocessen verwacht de ILT haar dienstverlening te verbeteren en haar kosten te verlagen.

De digitale dienstverlening moet leiden tot de volledig digitale afhandeling van aanvragen en vergunningen. Daarmee komt de ILT tegemoet aan wensen van de betrokken sectoren. Een actieplan voor de noodzakelijke automatisering bespreekt de ILT vooraf met deze sectoren.

4. Kamerstuk 34 300 XII, nr. 70

Diversiteit takenpakket ILT

De ILT is ontstaan door het samengaan van het ministerie van Verkeer en Waterstaat en het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM). Zij is te beschouwen als een fusiedienst van fusiediensten: zowel de voormalige Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW) als de VROM-inspectie was zelf het product van een of meerdere fusies[5]. In 2015 is de ILT opnieuw gefuseerd, ditmaal met het voormalig Centraal Fonds Volkshuisvesting. Dat is samen met onderdelen van de ILT de Autoriteit woningcorporaties gaan vormen. Als gevolg van de fusies waren uniformering en professionalisering in de jaren 2011-2015 de belangrijkste programma's binnen de ILT en daarmee grotendeels bepalend voor haar koers.

Deze ontstaansgeschiedenis verklaart de breedte van het takenpakket van de ILT. De regelgeving waarop de ILT toezicht houdt, is omvangrijk, complex en gedetailleerd. De diversiteit van taken en de soorten toezicht en de aard van de regelgeving hebben vanzelfsprekend effect op het verandertraject.

Het volgende hoofdstuk illustreert de breedte van het taakveld van de ILT aan de hand van concrete voorbeelden. Deze zijn representatief voor de verbindende thema's in het werk van de inspectiedienst.

5. De IVW werd in 2001 gevormd uit de Rijksverkeersinspectie, de Scheepvaartinspectie, de Nederlandse Luchtvaartautoriteit, de Handhavingsdienst Luchtvaart en de Rijksdienst voor Radiocommunicatie. In 2003 werd ook de divisie Rail toegevoegd. In 2002 werd de VROM-inspectie gevormd door het samengaan van de Inspecties Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieuhygiëne, de VROM-IOD en de Kernfysische Dienst.

2 MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S

Veiligheid, duurzaamheid, een gelijk speelveld en betrouwbaarheid zijn achterliggende doelen van de regelgeving voor industriële en transportsectoren en woningcorporaties. De ILT ziet toe op de naleving daarvan en probeert de achterliggende doelen dichterbij te brengen. Dit doet zij samen met veel andere partijen waarvan de invalshoek per onderwerp verschilt.

Dit hoofdstuk geeft per maatschappelijk thema een illustratie van onderwerpen en toezichtactiviteiten waar de ILT de komende jaren aandacht aan wil geven. Zo ontstaat een beeld van voor het bredere publiek aansprekende onderwerpen die naar verwachting de ILT zullen raken. Of het in de praktijk voor elk thema de komende jaren ook werkelijk zo ver komt, hangt onder meer af van de uitkomsten van de brede risicoanalyse die de ILT uitvoert. Deze uitkomsten worden verwerkt in het meerjarenplan 2018 en verder.
Dat betekent ook dat de inzet- en productiecijfers van 2017 nu geen grote wijzigingen bevatten ten opzichte van 2016.

De brede risico-analyse moet inzicht bieden om keuzes te maken over de verschillende werkdomeinen van de ILT heen. In de tussentijd zet de ILT informatiegericht toezicht in om binnen die domeinen of per onderwerp de meeste capaciteit te richten op de doelgroep waar de grootste risico's zitten.

De thema's en voorbeelden laten zich niet één-op-één vertalen naar de productiecijfers in dit meerjarenplan. De beschrijving is vooral bedoeld om de veelzijdigheid van de ILT voor 2017 over het voetlicht te brengen. Zoals eerder aangeduid, de ILT bestrijkt een breed palet van wetten en regels met als gevolg uiteenlopende taken en doelgroepen. Waar die grote hoeveelheid taken en onderwerpen binnen eenzelfde maatschappelijk thema is te plaatsen, kan het de ILT helpen om tussen die verschillende onderwerpen overeenkomsten te zien die kunnen leiden tot ILT-brede werkwijzen.

2.1 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het beleid van de overheid is erop gericht dat partijen zo veel mogelijk hun verantwoordelijkheid nemen. Die kan zich ook uitstrekken tot terreinen waar voorheen overheidsregulering gebruikelijk was. Adequaat toezicht kan bijdragen aan maatschappelijk verantwoord ondernemen door ervoor te zorgen dat bedrijven voldoende oog hebben voor het publieke belang.

Dit is onder meer zichtbaar in het toezicht van de Autoriteit woningcorporaties, ondergebracht bij de ILT. De toets op de integriteit van de bestuurders van de corporaties maakt daarvan deel uit.

Voorbeeld: zienswijze betrouwbaarheid bestuurders en intern toezichthouders

Sinds de inwerkingtreding van de Woningwet op 1 juli 2015 moet de Autoriteit woningcorporaties een zienswijze geven op de aanstelling of herbenoeming van bestuurders en leden van het interne toezichtorgaan.

Falend optreden door bestuurders en het ontbreken van een tegenmacht waren volgens de parlementaire enquêtecommissie woningcorporaties belangrijke oorzaken voor de debacles binnen de corporatiesector. De 'Geschiktheid en Betrouwbaarheid'-toets is ingevoerd om hier meer grip op te krijgen.

Maar ook in de prioritering kan de ILT er rekening mee houden dat organisaties die dat publieke belang onvoldoende voor ogen hebben, intensiever toezicht krijgen. Deze risicogestuurde aanpak wil de ILT hanteren bij de handhaving van de regelgeving voor afvalstromen. Afval kent steeds vaker een tweede leven maar milieugevaarlijk afval mag niet worden 'weggemengd'. Samen met andere toezichthouders en brancheorganisaties probeert de ILT de goede bedrijven te belonen en handhavend op te treden bij bedrijven die het niet zo nauw nemen. Dit speelt bijvoorbeeld bij de olieketen, bij biobrandstoffen en bij covergisting.

Voorbeeld: Veiligheidstoezicht op precursoren, vuurwerk en biociden

Precursoren zijn stoffen waarmee explosieven kunnen worden samengesteld. Het lijkt voor de hand liggend dat alleen betrouwbare ondernemers daarin mogen handelen. Als de stoffen in verkeerde handen komen, zijn de risico's voor de publieke veiligheid groot. De ILT ziet toe op de naleving van de regels die de minister van Veiligheid en Justitie hiervoor heeft gemaakt.

De ILT versterkt in 2017 het veiligheidstoezicht op precursoren, vuurwerk en biociden om zo bij te kunnen dragen aan de veiligheid van de Nederlandse burger. De regelgeving op deze onderwerpen is nieuw of in ontwikkeling en de groep onder toezicht staande bedrijven is groot en dynamisch. Gericht en informatiegestuurd toezicht is van belang om de effectiviteit en efficiëntie ervan te vergroten.

2.2 Ontwikkeling integraal toezicht op vervoer en milieu

De ILT ziet toe op de naleving van regels voor zowel transport als milieu. Deze combinatie van onderwerpen biedt kansen om geïntegreerd toezicht toe te passen. Een voorbeeld is het voorkomen dan wel tegenhouden van export van stoffen uit Nederland die elders schade kunnen toebrengen aan mens en milieu. Hierbij kan gedacht worden aan de ongeoorloofde export van sloopschepen met gevaarlijke stoffen voor ontmanteling op Aziatische stranden.

Voorbeeld: E-waste/elektr(on)isch afval

De ILT houdt toezicht op de regeling Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur. Deze stelt eisen aan de inzameling en recycling van E-waste in Nederland. In het beleidsprogramma VANG (Van Afval Naar Grondstof) richt het actieprogramma “verduurzaming ketens” zich ook op elektr(on)ische apparatuur.

Het maatschappelijk belang is het duurzaam gebruik van grondstoffen en het uit de recyclingketen halen van gevaarlijke risicovolle stoffen voor mens en milieu. Elektr(on)ische apparaten bevatten veel waardevolle en schaarse grondstoffen die in een recyclingproces zijn terug te winnen. Daarnaast bevatten apparaten toxische stoffen zoals kwik en broomhoudende brandvertragers. Een adequaat recyclingproces scheidt deze stoffen en zorgt voor geïsoleerde verwerking. Daardoor worden gerecyclede materialen niet met schadelijke stoffen verontreinigd en zijn ze zonder risico voor mens en milieu weer bruikbaar in nieuwe producten.

Het toezicht van de ILT draagt ertoe bij dat meer afgedankte elektr(on)ische apparatuur wordt ingezameld voor recycling en daarmee niet wordt gestort of verbrand. Het toezicht op de verwerking beoogt hoogwaardige recycling van ingezamelde elektr(on)ische apparatuur in Nederland. Dit is mogelijk door een hoog terugwinningpercentage en het afscheiden van schadelijke stoffen.

De ILT ziet erop toe dat alleen werkende en geteste apparatuur wordt geëxporteerd, om te voorkomen dat export een sluiproute wordt. Het naleefpercentage is laag. Veel apparatuur is niet voorzien van deugdelijke testrapporten.

Samenwerking in de keten

Door een goede samenwerking met andere instanties kan de ILT de eigen effectiviteit vergroten en lukt het regelmatig om afvalstromen te traceren en tegen te houden die anders als Westers afval in ontwikkelingslanden zouden worden gedumpt. De ILT controleert daarvoor containers in de haven, samen met onder meer Politie en Douane.

Bij het toezicht op gevaarlijke stoffen werkt de ILT volgens een ketenbenadering. Dat wil zeggen dat zij afspraken maakt met andere toezichthouders. Voorwaarde voor deze ketenbenadering, waaraan ook verscheidene onderdelen van de ILT zelf deelnemen, is een gestroomlijnde interne organisatie met een goede informatie-uitwisseling.

Voorbeeld: integraal toezicht op risicovolle bedrijven

De ILT houdt toezicht op transport en overslag van gevaarlijke stoffen bij circa 400 BRZO-bedrijven (Besluit risico's zware ongevallen). Jaarlijks bezoekt de ILT er 100. Hierbij controleert zij op de diverse prioriteiten, zoals opslag, transport en overslag van gevaarlijke stoffen, biociden, REACH, buisleidingen en asbestverwijdering uit procesinstallaties.
De ILT bezoekt bedrijven die als 'meest risicovol' kunnen worden aangemerkt als eerste. Daarvoor werkt de ILT aan een rankingmethodiek.
Behalve op de hiervoor genoemde activiteiten krijgen deze bedrijven ook controle op de prioritaire onderwerpen, zoals brandstoffen en transport van gevaarlijk afval en scheepsafvalstoffen.
Op die manier doet de ILT haar best voor toezicht op de grootste risico's van gevaarlijke stoffen die zich bevinden in de gehele keten van productie tot (afval) verwerking.

In sommige gevallen kan een verdere interne samenwerking effectief zijn. Zo gaat het uitvoeringsprogramma gevaarlijke stoffen uit van een integrale benadering van de doelgroep. Dit houdt in dat meerdere onderdelen van de ILT aan de hand van verschillende wetten toezien op dezelfde doelgroep. Een dergelijke doelgroepbenadering moet leiden tot minder dubbelingen in toezicht, tot minder toezichtlast voor bedrijven en tot meer effect. Vanuit die gedachte ziet de ILT toe op alle schakels in de brandstofketen, van raffinaderij en bunkerolie tot luchtemissies van zeeschepen.

2.3 Voorbeeldrol voor overheden

De overheid verlangt van ondernemers dat ze publieke waarden als veiligheid, duurzaamheid en betrouwbaarheid hoog in het vaandel hebben. Dat brengt de opdracht aan de overheidsinstellingen en organisaties met een publieke taak met zich mee dat zij zelf het goede voorbeeld geven. Ook de ILT heeft mogelijkheden om die voorbeeldrol te vervullen en erop te sturen. Dat kan ook in ogenschijnlijk kleine dingen zitten. Zo is digitalisering binnen de overheid een kabinetsdoelstelling. Door meer digitaal te werken is de ILT niet alleen efficiënter, maar kan ze ook het papierverbruik verminderen.

ILT zelf klantgerichter

Een belangrijke factor in de beoordeling van het publiek van overheid is de kwaliteit van de dienstverlening. De ILT wil zelf vergunningen op tijd verlenen en ervoor zorgen dat deze van goede kwaliteit zijn. Vergunningverlening is vraaggestuurd: het is van tevoren niet bekend hoeveel aanvragen er zullen komen. Het is dan belangrijk om een goede planning te maken op basis van ervaringscijfers. Correcte en tijdige verwerking van alle aanvragen is van groot belang.

De ILT zal de vergunningverlening op onderdelen meer klantgericht en eenvoudiger maken. Als dat niet voldoende helpt, mag er een verschuiving plaatsvinden van toezicht- naar vergunningcapaciteit. Dat laat eens te meer de ambitie van de ILT zien om haar voorbeeldrol waar te maken.
In het scheepvaarttoezicht wordt gewerkt aan verbetering van de registerfunctie: het proces van digitaliseren, verkorten van de doorlooptijden en verbeteren van de samenwerking met het Kadaster en Kiwa.

Het volgende hoofdstuk gaat nader in op een betere dienstverlening in relatie tot het tarievenstelsel.

Defensie en woningcorporaties

De ILT beschikt over verscheidene toezichttaken die gericht zijn op de naleving van wet- en regelgeving door andere overheidsorganisaties of organisaties met een publieke taak. Zo ziet de ILT er op toe dat het ministerie van Defensie de regels naleeft bij de eigen gebouwen en terreinen. De resultaten van inspecties en audits bij terreinen en gebouwen bespreekt de ILT met de centrale staf van dat departement met als doel dat Defensie als mederijksoverheid de verantwoordelijkheid voor de naleving beter oppakt.

De Autoriteit woningcorporaties voert sinds de nieuwe Woningwet (2015) integraal toezicht uit op de corporaties. In dit toezicht speelt governance de centrale rol.

Voorbeeld: Integraal toezicht op de woningcorporaties

Sinds de fusie van de ILT en het voormalige Centraal Fonds Volkshuisvesting is er één toezichthouder op de woningcorporaties: de Autoriteit woningcorporaties. Hierdoor is een integrale blik op de corporaties mogelijk. Het is niet langer zo dat het ene orgaan naar de governance en de organisatie van de corporaties kijkt en het andere orgaan naar de financiële situatie.

De Autoriteit woningcorporaties is van mening dat het integrale toezicht aanvullend moet zijn op het interne toezicht van de woningcorporaties zelf. De checks and balances moeten op hun plek zijn en de Raad van Toezicht van een corporatie moet zijn taak serieus nemen. Zo is er toezicht op bestuurders, zodat deze handelen in het belang van de organisatie. De geschiktheid- en betrouwbaarheidstoetsen vormen hier een belangrijk onderdeel van, maar ook governance audits en governance-inspecties krijgen in het toezicht een plek.

Provinciale vergunningen

In de adviezen van de ILT op provinciale milieuvergunningen voor grote bedrijven zal meer aandacht uitgaan naar de emissies van zogenoemde zeer zorgwekkende stoffen. De noodzaak is groot, mede door de maatschappelijk geuite zorgen over de gezondheid van bewoners nabij chemische bedrijven.

Voorbeeld: advies Wabo-vergunning

Wabo staat voor Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Op basis van artikel 2.26 Wabo is de ILT aangewezen als adviseur voor het bevoegd gezag (provincies en gemeenten). Zij kan adviseren bij aanvragen voor omgevingsvergunningen van risicovolle bedrijven. De inspectie toetst de Wabo-vergunningen die worden verleend aan circa 800 bedrijven. De vergunningen moeten het landelijk level playing field respecteren en voldoen aan (inter) nationale milieuvoorschriften.

De vergunningen moeten de kans op zware ongevallen bij risicovolle bedrijven beperken. Ook moeten zij de emissies reguleren van stoffen uit bronnen bij risicovolle bedrijven die milieubelastend, toxisch en carcinogeen zijn.

Met de advisering beoogt de ILT in de omgevingsvergunningen van risicovolle bedrijven bij te dragen aan scherpere vergunningeisen voor externe veiligheid en emissies.

Het zwaartepunt van de toetsing door de ILT ligt momenteel bij de 180 meest risicovolle bedrijven in Nederland, zoals grote chemiebedrijven, raffinaderijen en op- en overslagbedrijven met zeer grote hoeveelheden (brandbare) gevaarlijke stoffen.

Beheerders van waterkeringen

Bescherming tegen overstroming, met andere woorden hoogwaterveiligheid, is in Nederland een groot goed. Het spreekt dan ook voor zich dat de kwaliteit van de uitvoering door de verschillende overheidspartijen niets te wensen mag overlaten. Het toezicht op primaire keringen (inclusief voorliggende keringen, zoals de Maeslantkering) en regionale keringen in beheer bij Rijkswaterstaat is binnen het ministerie van IenM bij de ILT belegd. De toekenning van budgetten voor groot onderhoud van de keringen is mede afhankelijk van het oordeel van de ILT. De ILT gaat het toezicht inrichten op een nieuw normeringstelsel en nieuwe wettelijke voorschriften voor de beoordeling van de waterkeringen. Daarbij zal ook aandacht zijn voor nieuwe taken, zoals de zorgplicht van keringbeheerders.

Voorbeeld: hoogwaterveiligheid

Het maatschappelijk belang van het borgen van de veiligheid van Nederland tegen overstroming is onomstreden. Circa 60 % van Nederland ligt zo laag dat het kwetsbaar is voor overstroming vanuit zee, de grote rivieren of de grote meren. In dit gebied wonen ongeveer negen miljoen mensen en het grootste deel van het BNP wordt hier verdiend. De primaire waterkeringen moeten dit gebied beschermen tegen overstroming vanuit het zogenoemde buitenwater. Het betreft ongeveer 3.800 km primaire keringen in beheer bij de keringbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat), verdeeld over ruim 230 dijktrajecten.

De ILT is de toezichthouder voor primaire keringen en regionale keringen in beheer bij Rijkswaterstaat en waterschappen. Het toezicht is gericht op beheer en onderhoud van waterkeringen conform de wettelijke voorschriften in de periode 2017-2023.

Het totale aantal voorgenomen inspecties ligt op 40 administratieve controles van primaire keringen, 50 administratieve controles van regionale keringen en 12 audits.

Het naleefpercentage is hoog, meer dan 90%. Dit gegeven is gebaseerd op eerdere toetsrondes. Momenteel loopt er een traject waarin de wetgever de normering op basis van nieuwe inzichten bijstelt. De impact van deze aanzienlijke systeemverandering op de naleving is nog niet bekend. Vanaf 2017 zijn deze nieuwe normen van kracht.

Tot 2023, als de eerste landelijke rapportage op basis van het nieuwe stelsel wordt uitgebracht, kan bezien worden of er nog problemen in de systematiek zitten en of er daardoor problemen bij de beoordeling ontstaan. In deze periode zijn twee evaluatiemomenten afgesproken met de keringbeheerders.

Havens

De toezichttaken voor de havenbeveiliging zijn deels bij de ILT en deels bij de burgemeesters van havengemeenten belegd. De Europese Unie vraagt de lidstaten meer aandacht te besteden aan de uitvoering van deze taken. De ILT ziet er op toe dat de burgemeesters voldoen aan de Europese eisen en voert audits uit op de wijze waarop zij hun verantwoordelijkheid invullen.

2.4 Maatschappelijke ontwikkelingen en innovaties

De maatschappij verandert razendsnel. Als toezichthouder - die voortdurend in contact is met veel partijen – komt de ILT die veranderingen vaak tegen. Er ligt een opgave voor de ILT om haar expertise beschikbaar te stellen zodat in ieder geval ministeries van IenM, BZK en VenJ daar gebruik van kan maken. Maar innovaties kunnen ook iets betekenen voor de aanpak van de ILT zelf. Nieuwe ontwikkelingen kunnen vragen om een andere benadering dan de klassieke objectinspectie, ze kunnen juist ook helpen om nieuwe toezichtvormen toe te passen.

Een vraagstuk is bijvoorbeeld de herziening van de verhouding tussen het publieke orgaan Autoriteit woningcorporaties en het private Waarborgfonds Sociale Woningbouw.
Ook overlegt de ILT, samen met de beleidsdirectie van IenM, met het Europese spoorwegbureau en de Europese Commissie over versterking van de rol van de nationale inspecties bij toelating van spoorvoertuigen. Voor het automatisch beveiligingssysteem ERTMS bouwt de ILT kennis op voor het beoordelen en toetsen van plannen voor aanpassing van spoorvoertuigen en infrastructuur. Maar de ILT bezint zich ook op de vraag wat ervoor nodig is om een toezichtrol op de Tolwet voldoende waar te kunnen maken.

Nieuwe technologie

Een bijzondere categorie wordt gevormd door de mogelijkheden die nieuwe technologieën bieden. De effecten daarvan, zoals nieuwe verdienmodellen, doen zich soms sneller voor dan dat de (Europese) wetgever het kan bijbenen. Als de regelgeving beoogt mee te bewegen en ruimte wil bieden om innovaties te faciliteren, is het van belang om na te gaan hoe het toezicht zich hierop kan aanpassen. Zo wordt bezien hoe de vergunningverlening en het toezicht op drones moeten worden ingericht, om enerzijds ontwikkelingen de ruimte te geven en anderzijds veiligheidsrisico's zo klein mogelijk te houden. Nu zijn drones nog zichtbare objecten, maar hoe zit het met de 'zelfbouwpakketten' op het gebied van genetisch gemodificeerde organismen (GGO) als deze via internet worden aangeboden? Hoe zit het als deze, juist in combinatie met geavanceerde biotechnieken als gene drive (waarbij niet meer is te traceren of het om genetische modificatie gaat), mogelijk onbedoeld de Nederlandse biodiversiteit aantasten? De ILT wil vanuit deskundigheid en kennis van de toezichtpraktijk een bijdrage leveren in de discussie met beleid, wetenschap en uitvoeringsorganisaties. Doel: de risico's voor de volksgezondheid en het milieu zo klein mogelijk laten zijn.

De kansen die nieuwe technieken en ontwikkelingen bieden, wil de wetgever doorgaans faciliteren, zoals bij de toepassing van digitale producten in de taxibranche of de circulaire economie. Voor de circulaire economie wordt door middel van pilots op initiatief van bedrijfsleven en overheden nagegaan onder welke voorwaarden bepaalde afvalstromen als grondstof zijn aan te merken. De ILT is bij verschillende pilots betrokken vanuit deskundigheid. Waar het bestaande systeem van regels zou moeten buigen om de verstorende effecten tot positieve ontwikkelingen te laten leiden, wil de ILT niet alleen over 'die buiging' meedenken, maar ook nagaan hoe het toezicht daarop valt aan te passen. Nieuwe ontwikkelingen in ICT kunnen de ILT mogelijk ook helpen om vergunningverlening en toezicht slimmer, efficiënter en beter uit te voeren.

Het is een taak van de overheid om veiligheidsrisico's en inbreuk op het principe van 'level playing field' te voorkomen en ervoor te zorgen dat organisaties en individuen zich niet bewust aan regelgeving onttrekken. Dit vraagt van de ILT dat zij samen met het beleidsonderdeel van IenM, andere onderdelen van dat ministerie en toezichtpartners afstemt hoe zij met deze snelle ontwikkelingen kunnen omgaan.

Voorbeeld: drones

De explosieve groei in het gebruik van op afstand bestuurde luchtvaartuigen biedt mogelijkheden voor innovatie en mogelijkheden om veiliger te werken, maar leidt ook tot meer voorvallen.

De bij de ILT bekende voorvallen bij het beroepsmatige gebruik hebben vooral gevolgen voor het eigen materiaal. Risico's voor derden worden beperkt door veiligheidszones in combinatie met eisen aan operator, piloot en drone (officiele benaming: Remotely Piloted Aircraft System – RPAS).

Voorvallen bij het recreatieve gebruik kunnen ook gevolgen hebben voor derden. Bij de ILT zijn tot nu toe alleen risicovolle situaties in de lucht bekend waarbij een drone (te) dichtbij verkeersvliegtuigen of een traumahelikopter, Politie of Defensie is gesignaleerd. Op de grond bestaat het risico van schade aan huizen en auto's.

Bij de optimalisering van het toezicht op drones (zowel bij recreatief als beroepsmatig gebruik) zoekt de ILT de samenwerking met andere toezichthouders, zoals de Politie, de Koninklijke Marechaussee, de NVWA en het Agentschap Telecom. Het gaat dan om het uitwisselen van informatie, het delen van kennis, het voorkomen van dubbel toezicht en het zeker stellen dat er aandacht is voor activiteiten die tot risico's leiden.

De ILT staat open voor de vraag om initiatieven te faciliteren via een of meer van de bestaande vergunningen en ontheffingen. Voorbeeld daarvan is het beoordelen van aanvragen voor een ROC (RPAS operator certificate) voor organisaties die testvluchten voor anderen willen uitvoeren of realiseren. De ILT hanteert hierbij een 'open mind', houdt rekening met het zogenoemde '4-fasenplan' dat het kabinet hanteert bij de regelgeving voor drones en anticipeert daarbij op internationale ontwikkelingen.

Gebruik van nieuwe technieken

Zoals in het voorbeeld van drones naar voren komt, leveren nieuwe technieken niet alleen risico's op maar ook nieuwe mogelijkheden, bijvoorbeeld om inspecties te verbeteren.
Internet opent grenzen voor nieuwe producten op de markt en biedt ook de inspecteur kansen om zijn toezicht slimmer in te richten, degelijkere analyses te doen en gerichter te zoeken.

Nieuwe technieken worden ook gebruikt om processen eenvoudiger en gerichter ('leaner') te maken. De ondersteuning vanuit systemen bevordert dat de ILT flexibeler kan inspringen op maatschappelijke ontwikkelingen en dat zij het toezicht efficiënter kan uitvoeren. Dat wordt in 2017 een speerpunt. Het vereenvoudigd aanvragen van vergunningen op digitale wijze is een doelstelling voor 2018.

Omgevingswet

Ook met de invoering van de Omgevingswet zal de ILT met verdere digitalisering te maken krijgen (als vergunningverlener, handhaver en vergunningadviseur). Een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet is het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het DSO ondersteunt de Omgevingswet door ervoor te zorgen dat alle beschikbare informatie van de relevante wet- en regelgeving en de gegevens van de fysieke omgevingskwaliteit ter plaatse met één klik op de kaart beschikbaar komen en begrijpelijk zijn. De ILT zal met haar digitale infrastructuur hierop aansluiten.

2.5 Verantwoord vervoer

Iedereen moet kunnen vertrouwen op een veilige infrastructuur en op veilig vervoer van personen, goederen en gevaarlijke stoffen.

Voorbeeld: betere informatievoorziening op spooremplacementen

Er is een wettelijke verplichting voor spoorvervoerders en infrastructuurbeheerders om gevaarlijke stoffen te registeren. Deze verplichting leven zij onvoldoende na.

Hierover bestaat ongerustheid in de maatschappij. Dat weegt de ILT mee in de ambitie om het toezicht waar mogelijk te intensiveren en zo een bijdrage te leveren aan de bevordering van veiligheid voor omwonenden en passerend vervoer.

Beschikbaarheid van de informatie is van belang voor hulpdiensten in het geval van een incident.

Spoorwegen

Specifiek voor het spoor bereidt het ministerie van IenM zich voor op het Vierde Spoorpakket en de uitrol van ERTMS (European Rail Traffic Management System).

Voorbeeld: implementatie van de kabinetsreactie parlementaire enquête Fyra

Het kabinetsstandpunt over de Fyra-enquête houdt voor het toezicht op het spoor en specifiek voor de toelating van railvoertuigen het volgende in:

a. Verbetering van het vastleggen van de werkprocessen voor toelating, besluitvorming over vergunningverlening en de bedrijfsmatige exploitatie op proef waarbij de inzet voor vergunningverlening wordt bepaald aan de hand van een risicoanalyse. Bij complexe aanvragen wordt het management inhoudelijk betrokken, en er zijn directe contacten tussen vergunningverlening en handhaving voor de uitwisseling van signalen.

b. Het toezien op de veilige uitvoering van het integrale proefbedrijf ten behoeve van de betrouwbaarheid van spoorvoertuigen. De inspectie intensiveert het toezicht op keuringsinstanties, op basis van een risicoanalyse. In het kader van de invoering van het Vierde Spoorpakket (EU) worden de eisen met betrekking tot de onafhankelijkheid van keuringsinstanties aangepast. Vooruitlopend hierop heeft de inspectie haar toetsingskader al aangescherpt om te borgen dat er over de onafhankelijkheid van de keuringsinstanties geen twijfel bestaat.

c. Invoering van reality checks bij vergunningverlening van spoorvoertuigen. In toenemende mate zal de ILT fysieke inspecties uitvoeren tijdens het productieproces in de fabriek en audits uitvoeren op de controles door keuringsinstanties. Bij lopende aanvragen voor toelating van nieuwe spoorvoertuigen wordt hier al gevolg aan gegeven.

Bij het toezicht richt de ILT zich niet alleen op een beoordeling op grond van de wettelijke eisen. Inspecteurs betrekken alle signalen en relevante informatie met een kritische blik en de inspectie zal nadrukkelijk de maatschappelijke en publieke belangen die de wetgeving beoogt te beschermen bij haar beoordeling betrekken.

d. Voorbereiding op de implicaties van het Vierde Spoorwegpakket. Vanaf 2019 worden de afgifte van veiligheidscertificaten en de toelating van spoorvoertuigen die voor internationaal spoorvervoer worden ingezet een taak voor het Europese spoorwegbureau, de ERA. De ERA heeft de intentie om bij de behandeling van aanvragen een beroep te doen op de experts van de nationale inspecties. Daarvoor komt er een samenwerkingsovereenkomst met de ERA.

Wegvervoer

In het bus- en goederenvervoer ziet de ILT toe op de wettelijk bepaalde rij- en rusttijden. Een hulpmiddel daarbij is de tachograaf. Chauffeurs moeten dit apparaat in de auto hebben. Met het voorschrijven van rij- en rusttijden heeft de wetgever beoogd de veiligheid voor passagiers en weggebruikers te bevorderen. Helaas wordt er nog wel eens 'geknoeid' met de tachograaf om langer te kunnen doorrijden.

Voorbeeld: manipulatie tachograaf aanpakken

In Europa is sprake van een grote toename van manipulaties van de tachograaf. In Nederland constateert de ILT een minder sterke toename. Relatief eenvoudig 'knoeien', bijvoorbeeld met magneten, lijkt in Nederland nauwelijks nog voor te komen. Er lijken wel meer ingenieuze vormen van manipulatie in zwang te komen. Om deze vormen van manipulatie tegen te gaan moet de ILT het motormanagement uitlezen en controles uitvoeren bij garages. Dat is arbeidsintensiever dan het toezicht op eenvoudige manipulatie.

De boordcomputer taxi is na een lange ontwikkeltijd operationeel geworden. Daarmee kan de ILT het toezicht op het arbeidstijdenbesluit in deze branche goed invullen.

Cabotage is vervoer van goederen binnen Nederland door buitenlandse vervoerders. Dit is slechts beperkt toegestaan. Illegale cabotage op de weg lijkt vooral voor te komen in het westelijk havengebied van Rotterdam. De inspectie onderzoekt dit nader en kan hier tegen optreden.

Naast cabotage is er veel aandacht voor schijnconstructies die ook binnen de vervoerssector bestaan. In het kader van de aanpak van schijnconstructies werkt de ILT samen met de Inspectie SZW door controle van pakketdiensten en postbusondernemingen.

Luchtvaart

Bij de luchtvaartinspecties zal het accent verschuiven van ‘compliance based’ naar ‘performance based’. Slechts voldoen aan de directe eisen in de regelgeving is dan niet langer voldoende. De onder toezicht staande organisatie of persoon moet ook in z’n algemeenheid laten zien dat de (vlieg)veiligheid in goede handen is en blijft.

In lijn met de lessen uit het Fyra-debat zal er bij het toezicht op de naleving van de luchtvaartwetgeving nog meer aandacht komen voor het achterliggende (veiligheids)doel.

Een taak van de ILT is het verlenen van erkenningen aan instellingen die piloten medisch keuren. In de luchtvaart moeten passagiers erop kunnen vertrouwen dat de medische keuring van piloten volwaardig en betrouwbaar is.

Scheepvaart

In het scheepvaarttoezicht is het toezicht op een veilig personenvervoer een belangrijk onderwerp. Daarnaast wil de ILT de registerfunctie voor de scheepvaart verder verbeteren.

Voorbeeld: controles kleinere passagiersvaart

Het veiligheidsbewustzijn van bedrijven met (kleinere) passagiersschepen heeft aandacht nodig. Dat blijkt uit inspecties in de afgelopen jaren. In beperkte mate is sprake van volledig ongecertificeerd varen. Minstens even ernstig is het niet-naleven van veiligheidsbepalingen, zoals het ontbreken van voldoende geschikte reddingsvesten of geschikte brandblusapparaten.

Het betreft schepen die vaak maar beperkt in het jaar worden ingezet. De exploitatiekosten zijn mogelijk een reden om noodzakelijke investeringen uit te stellen. Bij incidenteel gebruik speelt nog een extra element, namelijk onvoldoende kennis van de relevante wetgeving.

Samen met handhavingpartners wil de ILT bijdragen aan een veilige sector, door gevaarlijke situaties te voorkomen. Om de veiligheid te bevorderen zet zij ook handhavingcommunicatie in en wijst zij de sector op de noodzaak van de aanwezigheid aan boord van de eerder genoemde veiligheidsmiddelen. De ILT maakt zich op deze manier hard voor een gelijk economisch speelveld in een segment met forse concurrentie waarin niet-naleven een oneigenlijk voordeel oplevert.

2.6 Markttoezicht

De Europese Unie wil de interne markt zodanig reguleren dat aan de buitengrenzen alleen duurzame, gezonde en veilige producten worden toegelaten.

Nederland, met internationale havens en luchthavens, moet die buitengrens bewaken.
Naast de reguliere controles en afspraken met bijvoorbeeld de Douane wil de ILT meer inzicht krijgen in en toezicht houden op de handel van gevaarlijke stoffen die via alternatieve routes of met andere transportmiddelen worden vervoerd.

Ook valse concurrentie en staatssteun probeert Nederland in EU-verband tegen te gaan. De scheiding van 'DAEB/niet-DAEB' door de woningcorporaties is daar een voorbeeld van. De Autoriteit woningcorporaties gaat erop toezien dat woningcorporaties zich beter concentreren op hun diensten van algemeen economisch belang (DAEB).

Internet

De handel via internet groeit dagelijks. De mogelijkheden om te interveniëren bij de internetbedrijven zelf, zijn voor de ILT nog beperkt. Zij benut de huidige mogelijkheden en leert van positieve ervaringen. Verder onderzoekt zij hoe de middelen en bevoegdheden uitgebreid kunnen worden.

De producten die via internet worden besteld, komen ergens Nederland binnen. Daarom wil de ILT behalve met de Douane ook samenwerken met postdistributiebedrijven. Dit is niet alleen relevant voor vuurwerk, ontplofbare stoffen en biociden, maar zou dat ook kunnen zijn voor het toezicht op de eerder genoemde GGO-zelfbouwpakketten. De regelgeving op deze onderwerpen is nieuw of in ontwikkeling en het scala aan doelgroepen is groot, dynamisch en diffuus.

Internet biedt natuurlijk ook voordelen. Het bevat enorm veel informatie. Een goede analyse van de informatie kan de ILT helpen om met informatiegericht toezicht de effectiviteit en efficiëntie van haar toezicht te vergroten.

REACH: chemische stoffen

De ILT heeft tot taak om toe te zien op de productie en het gebruik van chemische stoffen en de naleving van regels voor REACH (Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemische stoffen). Daarbij werkt de ILT samen met de NVWA en de Inspectie SZW. Het opstellen en het gebruik van adequate veiligheidsinformatiebladen vormen bij het toezicht op chemische stoffen voor de ILT een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast gaat in het bijzonder de aandacht uit naar producten die worden vervaardigd in de brandstofketen. Dit in combinatie met controles op de naleving van de regels voor afvalstoffen en scheepsbrandstoffen.

2.7 Toezicht op keuringsinstanties

De overheid maakt gebruik van deskundigheid die bij de markt beschikbaar is. Op die manier vervullen sommige keuringsinstanties een publieke taak.

Uit het debat over de Fyra kwam naar voren dat de ILT haar werkwijze ten aanzien van keuringsinstanties kritisch moet bezien. Daarbij houdt de ILT er rekening mee dat Europese eisen niet altijd overeenkomen met de Nederlandse wensen.

De verhouding van de ILT tot keuringsinstanties is divers. Er zijn instanties die door de ILT moeten worden erkend, instanties die namens de ILT certificeren en certificerende bedrijven waar de ILT op toeziet.

Keuringsinstanties en certificaten spelen een rol bij bijvoorbeeld het toezicht op het vervoer van gevaarlijke stoffen, de scheepvaart, bodemverontreiniging en de energielabels.

Klassenbureaus

Klassenbureaus in de scheepvaart zijn wereldwijd werkende organisaties die namens een overheid (ook de Nederlandse) op basis van een contract met die overheid scheepskeuringen doen en certificaten afgeven voor schepen onder Nederlandse vlag.

Het is de taak van de ILT om erop toe te zien dat de klassenbureaus hun taken conform hun contract met de Nederlandse overheid en nationale en internationale eisen uitvoeren. De ILT maakt daarbij ook gebruik van beschikbare gegevens over de prestaties van deze organisaties van andere EU-lidstaten en de European Maritime Safety Agency.

Voorbeeld: certificerende instellingen

De ILT onderwerpt in 2017 een aantal certificerende instellingen (CI's) waarop de ILT toezicht houdt, aan een inspectie. Aan de hand van deze inspecties wil de ILT een beeld krijgen van de dingen die goed gaan bij de CI's en van de dingen waar verbeteringen noodzakelijk zijn. De uitkomsten van de inspecties bepalen mede de keuzes en de inzet voor de jaren daarna.

Bedrijven kunnen CI's gebruiken om daarmee een signaal van kwaliteit en professionaliteit aan de afnemers af te geven. Kwaliteitszorg (ISO 9001), milieuzorg (ISO 14001) en diverse private keurmerken zijn daarvan voorbeelden. Certificering kan betrekking hebben op een product, een proces, een dienst, een (management) systeem, een persoon of een instantie.

De wetgever gebruikt dit private systeem om de toegang tot de markt te reguleren. Op dat moment wordt de afgifte van een certificaat een publiekrechtelijke handeling. Daarop bestaat toezicht. In een aantal gevallen verricht de ILT dit publieke toezicht.

Een grote CI bestaat veelal uit een holding met diverse werkmaatschappijen. Deze werkmaatschappijen zijn min of meer zelfstandige entiteiten, ieder met een eigen directie, organisatie en managementsysteem. De ILT heeft te maken met die werkmaatschappijen, die met een grote mate van zelfstandigheid werken.

Dat betekent dat het niet eenvoudig is om een integrale audit uit te voeren naar de volledige CI. Een integrale aanpak vergt veel capaciteit en coördinatie. Van het volledige bedrijf kan de ILT pas iets zeggen als zij de bevindingen van de werkmaatschappijen bij elkaar voegt.

Voorbeeld: certificerende instellingen spoorsector

De parlementaire enquêtecommissie Fyra is van mening dat de ILT het toezicht op de keuringsinstanties moet intensiveren, in ieder geval door het uitvoeren van regelmatige handhavingsaudits en een kritische toetsing van de wijze waarop keuringsinstanties certificeringstrajecten uitvoeren in concrete toelatingstrajecten.

Het kabinet is het eens met de enquêtecommissie dat de ILT een kritische houding moet aannemen ten aanzien van keuringen en certificeringen door keuringsinstanties in de hele keten van toelating. De wijze waarop dit toezicht is vormgegeven, zal verder worden geïntensiveerd en verfijnd. De ILT heeft hiertoe verschillende methodes beschikbaar, ook voor de vergunningverlening voor spoorvoertuigen. De ILT kan toezicht houden door middel van een productcontrole, de beoordeling van het kwaliteitsmanagementsysteem of de beoordeling van het technisch dossier. Ook kan de ILT kiezen voor een fysieke inspectie (reality check) van het materieel of een fabriek op het moment dat de keuringsinstantie daar haar audit uitvoert. Als onderdeel van de beoordeling van het technisch dossier bij de vergunningverlening van spoorvoertuigen kan de ILT treinen of proefritten inspecteren. Afhankelijk van de uitkomst van de risico-analyse en de feiten en omstandigheden, wordt een keuze gemaakt voor een methode of een combinatie daarvan.

Ook het blijvend goed functioneren van de keuringsinstanties zelf is van belang hierbij. Sinds 2013 is het toezicht op de keuringsinstanties geïntensiveerd. Op dit moment vindt jaarlijks bij iedere door Nederland erkende keuringsinstantie een handhavingsaudit plaats. Met het geïntensiveerde toezicht en inzet van de hierboven genoemde toezichtmethodes voor de keten van toelating zal de ILT invulling geven aan de kritischer opstelling naar de keuringsinstanties waar de enquêtecommissie om vraagt.

Verwijzing: Kabinetsreactie op het eindrapport van de Parlementaire enquetecommissie Fyra, Tweede Kamer, vergaderjaar 2015-2016, 33 678, nr. 16.

2.8 Consumentenbelangen

Inwoners van Nederland

De ILT heeft niet alleen taken en bevoegdheden die zich richten op bedrijven, overheden en instellingen. Ook consumenten kunnen een in de regelgeving beschreven doelgroep van de ILT zijn. In toenemende mate heeft de ILT te maken met 'de burger'. Deze heeft nu eens de rol van melder of van belanghebbende, dan weer die van omwonende of van consument.

Iedereen kan bij het Meld- en Informatiecentrum van de ILT vragen stellen over regels of misstanden die de leefomgeving en het transport betreffen. De analysekwaliteit van incidentenonderzoek verbetert naarmate het aantal meldingen van incidenten stijgt. De ILT is bevoegd tot toezicht op de naleving van passagiersrechten in de lucht, op de weg en op het water. Van een heel andere orde is dan weer het toezicht op de veiligheid van consumentenvuurwerk. Maar ook de hiervoor geldende regelgeving heeft uiteindelijk als doel om de veiligheid voor consumenten in Nederland te bevorderen.

Voorbeeld: energielabels

Nationale en Europese regelgeving vragen om het bevorderen van energiezuinigheid en het monitoren van de naleving ervan. Het toezicht van de ILT levert daar een bijdrage aan. Hiervoor moeten eigenaren van onroerend goed standaard een definitief energielabel aan de nieuwe eigenaar of huurder beschikbaar stellen. Het toezicht moet onterechte validatie van energielabels terugdringen.
In alle overheidsgebouwen en overige publieke gebouwen (waar een definitief energielabel voorhanden is) moet het energielabel zichtbaar hangen.

De ILT is aangewezen om te controleren energielabels voor woningen bij verkoop en verhuur, op het juiste gebruik van energielabels in openbare gebouwen en op de rol van de erkend deskundige bij de toekenning van energielabels.

Communicatie met consumenten

De communicatie met consumenten vraagt in een aantal opzichten om een andere aanpak. Voor bedrijven is een formele, zakelijke, soms strenge toon vanzelfsprekender dan voor een consument. Zo kan de toonzetting bij een eerste waarschuwing duidelijk, maar nog steeds klantvriendelijk zijn.

Door het gebruik van (social)media is minder formeel taalgebruik ook gebruikelijker geworden.

2.9 De ILT doet het niet alleen

De ILT onderschrijft dat samenwerking belangrijk is om de naleving te bevorderen. Samenwerking maakt namelijk een meer omvattende aanpak mogelijk. Daarmee is het mogelijk dat 'het net zich sluit' om bedrijven die zich niet aan de wet willen houden. Daarnaast past het bij het rijksthema 'Meer effect, minder last' om door betere samenwerking de toezichtlast te verminderen. Hiervoor is interne afstemming nodig binnen de ILT en tussen de ILT en andere diensten, zoals de Belastingdienst, de Douane, de Politie, de NVWA en Rijkswaterstaat. Bij het toezicht op de vervoerswetgeving werkt de ILT ook samen met de Koninklijke Marechaussee en bij het toezicht op gevaarlijke stoffen met een onderdeel daarvan, het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen.

Voor de uitwisseling en het delen van gegevens bestaat er een systeem als Inspectieview van de Inspectieraad (het samenwerkingsverband van rijksinspecties). Toezichthouders maken waar mogelijk gebruik van elkaars risico-analyses en risicoprofielen. De inzet is om controles zo veel mogelijk te concentreren op één moment in het logistieke bedrijfsproces, zodat dat proces niet méér gehinderd wordt dan noodzakelijk.

Rijksinspecties

De ILT geeft in lijn met het kabinetsbeleid ten aanzien van de organisatie en het functioneren van de rijksinspecties invulling aan de beleidskeuzes van het kabinet. De ILT is:

- dichtbij de beleidskernen en de verschillende werkvelden gepositioneerd;
- neemt daarbij een onafhankelijke positie ten opzichte van de beleidsdepartementen in;
- en werkt - door gerichte samenwerking met andere rijksinspecties - alsof er één rijksinspectie is.

Opsporing

Naast de samenwerking in het toezicht bestaat er samenwerking bij de opsporing van zware georganiseerde milieucriminaliteit en fraude bij woningcorporaties. Daarvoor beschikt de ILT over een eigen Inlichtingen- en Opsporingsdienst (IOD). Deze richt zich vooral op bedrijven en personen die de regelgeving op het gebied van milieu, transport en wonen stelselmatig en op een ernstige manier overtreden. Samenwerking met de toezichtonderdelen van de ILT, met andere bijzondere opsporingsdiensten, het Functioneel Parket en tal van andere partners worden steeds effectiever. De IOD wil een bijdrage leveren aan het afpakken van crimineel vermogen.

Structureel en notoir overtredende bedrijven in de sectoren rail, bus, taxi, goederenvervoer en transport gevaarlijke stoffen worden samen met onder meer Belastingdienst, Politie, FIOD, RDW, de Douane en de Koninklijke Marechaussee met zware handhavingsinstrumenten uit de markt gehaald. Het OM regisseert een gezamenlijke aanpak voor bedrijven die structureel of planmatig wet- en regelgeving overtreden.

Brancheverenigingen en sectoren

Brancheverenigingen zijn vaak nuttige organisaties voor informatie van de ILT. Zij hebben zelf belang bij goede 'nalevers' onder hun leden. En het verbeteren van de naleving is ook wat de ILT met haar toezicht wil bereiken. Met een goede samenwerking kunnen deze partijen elkaar versterken.

Samenwerking in het toezicht op asbest

Ondanks een totaalverbod op nieuwe toepassing in Nederland is asbest nog altijd op veel plaatsen in de samenleving aanwezig. Het toezicht op juiste verwerking is verdeeld over verschillende overheidsinstanties, waaronder de ILT. Een van de taken van de ILT is het toezicht op asbestwegen en industriële toepassing.

Samenwerking in de luchtverkeersdienstverlening

Nederland werkt met een aantal andere Europese landen samen aan een internationaal gedeeld luchtruim die een grotere vluchtefficiëntie nastreeft en vertragingen in het vliegverkeer wil terug brengen. Moderne, veilige en betrouwbare technieken kunnen helpen om de versnippering van systemen en operationele procedures te verminderen. De ILT vervult hierin de rol van National Supervisory Authority.

Samenwerking in het toezicht op de scheepvaart

Diverse organisaties zijn betrokken bij het toezicht op de binnenwateren en in de zeehavens. Deze leggen afspraken over speerpunten vast in een jaarlijks Toezichtplan Veilig Vervoer over Water. De ILT initieert het overleg en werkt hierin samen met de Douane, de Havenbedrijven Amsterdam en Rotterdam, de Inspectie SZW, de Koninklijke Marechaussee, de Kustwacht, de Politie, de NVWA, het OM en Rijkswaterstaat.

Voorbeeld: toezicht op luchtverkeersdienstverlening

Nederland, Zwitserland, Frankrijk, Duitsland, België en Luxemburg werken samen in het kader van het Functional Airspace Block Europe Central-verdrag (FABEC).

De inspectie werkt in FABEC-verband als 'National Supervisory Authority' (NSA) actief samen met de NSA's in de andere Europese lidstaten voor het toezicht op de nieuwe Europese regelgeving en het afgeven van certificaten en vergunningen. Voor het toezicht op Eurocontrol Maastricht en het afgeven van certificaten en vergunningen werkt de NSA Nederland nauw samen met Duitsland, België en Luxemburg.

Er is sprake van harmonisatie en standaardisatie binnen Europa in relatie tot het gebruik van het luchtruim boven Europa. Daartoe lopen de volgende acties:

- De NSA Safety Manual-werkgroep is belast met het opstellen van gemeenschappelijke processen en procedures voor het toezicht. Deze procedures zijn opgenomen in een NSA Safety Manual dat door alle deelnemende FABEC-landen is ondertekend.
- De NSA Training task force werkt aan de gemeenschappelijke acceptatie van trainingprogramma's voor verkeersleiders;
- De NSA Change task force maakt afspraken voor het beoordelen en accepteren van grote wijzigingen in luchtruim- en/of verkeersleidingsprocedures en -systemen;
- De NSA Safety Performance-werkgroep ontwikkelt methodes en analyses om binnen de FABEC landen aan de Europese eisen voor Safety performance te voldoen. NSA FABEC audit team: sinds 2015 worden de nationale toezichtprogramma's van iedere NSA gedeeld en is begonnen met een uitwisseling van auditors tussen de verschillende landen.

Internationaal

Zowel in Europees als in mondiaal verband werkt de ILT veelvuldig samen met toezichthouders uit andere landen. Tegelijkertijd zijn er veel internationale regels die bijvoorbeeld een vaste controlefrequentie voorschrijven. Die beperken de ILT soms om zelf keuzes te maken op basis van de grootste risico's.

3 NIEUW TARIEVENSTELSEL EN BETERE DIENSTVERLENING

De ILT staat voor efficiënte dienstverlening ter bevordering van het naleefgedrag van wet- en regelgeving. Zij geeft voorlichting en verstrekt informatie. Ook maakt zij het de organisaties waarop zij toezicht houdt gemakkelijker om hun verplichtingen na te komen. Dat doet zij door aanvraag- en informatieprocessen te digitaliseren, formulieren te vereenvoudigen en te zorgen voor een goede klachtenregeling. Daarnaast behoort de afhandeling van meldingen over bijvoorbeeld legionella, vuurwerk en transporten van gevaarlijke stoffen tot de diensten van de inspectie.

De website van de ILT vervult een sleutelrol in de dienstverlening. Net als het Meld- en Informatiecentrum (MIC), dat vragen en meldingen van bedrijven, burgers en collega-handhavers behandelt. Het MIC is de enige klantingang van de ILT, vanwaar de instroom en doorstroom van vragen, meldingen of klachten wordt gecoördineerd. Waar nodig stuurt het bij door aanpassing van de informatievoorziening, in persoonlijk contact en via digitale kanalen.

Herziening tarievensysteem

Om bepaalde risicovolle activiteiten te ondernemen, moet soms aan wettelijke eisen worden voldaan. Bedrijven die aan die eisen voldoen, verleent de ILT vergunning(en) of certificaten. De wetgever verbindt op die manier specifieke eisen aan marktordeningsprincipes: zonder vergunning mag een bedrijf niet handelen.

Per 1 januari 2017 is de inwerkingtreding voorzien van het nieuwe tarievenstelsel voor alle vergunningen die de ILT en Kiwa aan de transportsector verstrekken. De herziening draagt bij aan de transparantie en de efficiëntie van het tarievenstelsel. Het aantal tarieven wordt beperkt tot zeven vaste tarieven per sector. Voor zeer grote aanvragen zal de ILT een uurtarief in rekening brengen. In die gevallen brengt zij voor de start van de behandeling van een aanvraag een offerte uit.

Het kabinetsbeleid gaat uit van kostendekkende tarieven. De tarieven van de ILT zijn dit nog niet. Voor het traject naar (in beginsel volledige) kostendekkendheid werkt zij voorstellen uit. De ILT gaat jaarlijks inzichtelijk maken welk deel van de kosten door de tarieven wordt gedekt. Daarmee zal zij ook zichtbaar maken hoe de productiviteit van de vergunningverlening zich bij de ILT ontwikkelt.

Bij de consultatie over het nieuwe stelsel gaven de bedrijfssectoren aan dat zij het huidige kostenniveau te hoog vinden. De ILT ziet mogelijkheden om de administratieve kosten op termijn terug te dringen, onder meer door verder te investeren in automatisering. Daarmee verbetert tegelijk de dienstverlening aan de vergunningaanvragers. Een plan van aanpak bespreekt de ILT met de sectoren.

Transactieportal

De ILT verbetert haar digitale dienstverlening verder, in lijn met rijksbrede ontwikkelingen. Naast een plan voor de doorontwikkeling van de website is er een social mediastrategie. Een vernieuwde website zal de informatie meer vraaggericht ontsluiten. Bedrijven en burgers krijgen voor een groot aantal onderwerpen de mogelijkheid om hun melding of vergunningaanvraag ook langs digitale weg bij de ILT in te dienen. Daarvoor ontwikkelt de ILT een transactieportal dat via de website toegankelijk wordt.

Het is van belang dat de ILT aansluiting vindt en houdt bij de verdergaande digitalisering en verwachtingen die leven in de maatschappij. Om die reden zet de ILT in de communicatie via de website, e-mail en social media steeds vaker beeldtaal in, zoals infographics, animaties en video's.

Openheid

Openheid betekent dat de ILT helder is over haar visie, taakopvatting en werkwijze. Een proactief uitgedragen duidelijk profiel, zichtbaar en herkenbaar bij stakeholders en publiek - met voorbeelden uit de dagelijkse praktijk - is erop gericht het vertrouwen in de ILT te vergroten. Stakeholders weten zo met wie ze te maken hebben en wat ze kunnen verwachten.

Organisaties en publiek verwachten meer openheid en ook de bereidheid om fouten toe te geven. Dat kan begrip kweken en incidenten in een bredere context van een deskundige en effectief opererende ILT plaatsen.

De Fyra-enquête heeft geleerd dat het handelen van de ILT beter moet en kan. Tegelijkertijd is er meer dan de bevindingen uit het Fyra-dossier. Ook dat mag zichtbaar en herkenbaar zijn, zodat er een duidelijker beeld ontstaat van waar de ILT voor staat en gaat. En ook een duidelijker beeld van wat niet tot haar opdracht behoort.

Open(bare) data

Een open democratie vraagt van de overheid, dus ook van de ILT, dat zij gegevens die daarvoor geschikt zijn openbaar maakt en online publiceert. De ILT doet dat nu nog in beperkte mate, met bijvoorbeeld het luchtvaartuigenregister en het bareboat- register.

De ILT heeft een visie ontwikkeld voor verdere openbaarheid van inspectiegegevens onder het motto 'Openbaar, tenzij'. Gelet op de zorgvuldigheid die dat verlangt werkt de ILT dit in een implementatietraject verder uit. Dat kan de ILT niet alleen, daarom betrekken we ook andere onderdelen van het ministerie van IenM.
De ILT sluit hierbij aan bij de rijksbrede ontwikkeling. Open(bare) data maken het werk van de ILT meer inzichtelijk en ook bruikbaar voor derden.

Data woningcorporaties

Sinds 2016 zijn toezichtgegevens die woningcorporaties aanleveren gedeeltelijk openbaar. De ILT (Corpodata) publiceert een deel van de data van de verplichte verantwoording- en prognose-informatie op data.overheid.nl. Dit is in overeenstemming met het beleid om informatie (open data) beschikbaar te stellen en zo de transparantie in de corporatiesector te stimuleren. Het gaat bijvoorbeeld om informatie over de samenstelling van het vastgoed, de winst- en verliesrekening en het kasstroomoverzicht. Het principe dat bij het publiceren wordt gehanteerd is 'openbaar tenzij'. Een deel van de informatie bestaat uit persoonsgegevens en gegevens die bedrijfsvertrouwelijk zijn.

4 VAKMANSCHAP EN BEDRIJFSVOERING

Goed opgeleide en betrokken inspecteurs, adviseurs en managers zijn een voorwaarde voor een inspectie met maatschappelijk gezag en effect. Dit gegeven is voor de ILT leidend bij zowel de werving van nieuwe medewerkers als de ontwikkeling van huidige medewerkers.

De maatschappelijke context van de ILT wordt ingewikkelder, internationaler en digitaler. Dit vraagt om ILT-medewerkers die oog hebben voor risico's, om kunnen gaan met nieuwe technologie en kennis hebben van nieuwe vormen van toezicht.

Vakmanschap ontwikkelen

De inspectie zet stevig in op vakmanschap, duurzame inzetbaarheid, leiderschap en het investeren in ontwikkeling. ILT-inspecteurs zijn niet alleen gericht op de naleving van de regelgeving, maar hebben het maatschappelijk belang voor ogen. De ILT wil de flexibiliteit van de medewerkers vergroten, zodat de ILT wendbaar is en kan inspelen op veranderende risico's.

In het personeelsbeleid volgt de inspectie de rijksbrede kaders, waarin de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van werkgever en werknemer centraal staat. Het spreekt voor zich dat de ILT structureel aandacht heeft voor gezond en veilig werken.

Personele omvang

Het aantal fte's van de ILT blijft vooralsnog vrijwel gelijk. De uitkomsten van de eerder genoemde ILT-brede risicoanalyse kunnen aanleiding vormen om vanaf 2018 wijzigingen aan te brengen in de capaciteitsinzet.

Daarnaast zal de komende vijf jaar meer dan 10% van de medewerkers uitstromen omdat zij de pensioengerechtigde leeftijd bereiken. De ILT beziet welke kennis, kunde en vaardigheden zij bij het aantrekken van nieuwe medewerkers wil toevoegen.

Personele Kosten

	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal fte's	1.121	1.113	1.113	1.113	1.113
Eigen personeels-kosten (x €1.000)	96.825	95.819	95.682	95.642	95.642
Externe inhuur (x €1.000)	3.500	3.102	3.102	3.102	3.102

Verzuim terugdringen

Het is een prioriteit van de ILT om het langdurig verzuim terug te dringen. Daarbij ligt het accent op preventie, snelle re-integratie en een goede samenwerking tussen partijen in de verzuimketen. Alle managers van de ILT gaan een verzuimtraining volgen. Zij besteden in de personeelsgesprekken structureel aandacht aan de balans in het werk en de medeverantwoordelijkheid van de medewerkers om tijdig signalen af te geven bij dreigende disbalans. Verder is er extra aandacht voor de geschiktheid en vereiste competenties bij de selectie van nieuwe medewerkers én bij de interne mobiliteit van ILT-medewerkers.

Informatievoorziening

De ILT is bezig de informatiehuishouding aanzienlijk te verbeteren. Alleen als de inspectie kan beschikken over juiste gegevens en een betrouwbare informatievoorziening kan zij haar taken effectief en efficiënt uitvoeren. Hierbij wordt gestreefd naar een balans tussen het in stand houden van wat voor het dagelijks werk nodig is in het ICT-landschap en het afbouwen van wat daarin vervangen kan worden. Daardoor moet het ICT-landschap meer uniform worden.

Daarnaast verbetert de ILT de kwaliteit en de resultaatgerichtheid van de uitvoering van de ICT-projecten (BIT-regels). Dat doet zij naar aanleiding van het rapport 'Grip op ICT' van de Commissie Elias.

De bedrijfsprocessen van de ILT worden uniform en meer informatiegedreven, daarom werkt de inspectiedienst er voortdurend aan om data eenduidig en betrouwbaar te krijgen en ze zo te houden. De gegevens moeten voldoen aan de wettelijke verplichtingen, bijvoorbeeld voor I&M-registers en koppelingen met basisregistraties als GBA, NHR, BAG en de BRV. Dat is nodig om een goede ontsluiting en uitwisseling mogelijk te maken.

Financiën

Staat van baten en lasten / Bedragen (x € 1.000)

OB2017 **BATEN**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Omzet IenM	121.749	118.950	118.982	118.984	118.997
Omzet overige departementen	375	375	375	375	375
Omzet derden	23.566	21.792	22.139	22.186	22.186
Rentebaten	50	50	50	50	50
Totaal baten	145.740	141.167	141.546	141.595	141.608

LASTEN					
OB2017	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Apparaatskosten	143.541	139.478	140.307	140.806	141.269
***Personele kosten**	100.525	99.121	98.984	98.944	98.944
Waarvan eigen personeel	96.825	95.819	95.682	95.642	95.642
Waarvan externe inhuur	3.500	3.102	3.102	3.102	3.102
Waarvan overige personele kosten	200	200	200	200	200
***Materiele kosten**	43.016	40.357	41.323	41.862	42.325
Waarvan apparaat ICT	200	200	200	200	200
Waarvan bijdrage aan SSO's	12.666	12.660	12.560	12.560	12.560
Waarvan overage materiële kosten	30.150	27.497	28.563	29.102	29.565
Afschrijvings-kosten	2.099	1.589	1.139	689	239
Overige kosten	100	100	100	100	100
Donaties voorzieningen	100	100	100	100	100
Totaal kosten	145.740	141.167	141.546	141.595	141.608
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoeringactiviteiten vinden als gevolg van rijksbrede ontwikkelingen steeds meer buiten de inspectie plaats. De trend is dat de ILT, met name de directie Bedrijfsvoering, de regie voert op overeenkomsten met shared-services-organisaties (SSO's). Zij zorgt voor een goede vertaling van haar wensen. Daarmee waarborgt de inspectie de sturing en de beheersing van de primaire en de ondersteunende bedrijfsprocessen om de beleids- en uitvoeringsdoelstellingen van de ILT te realiseren.

Verantwoording

In het werkveld van de ILT is er sprake van veranderende omstandigheden en verwachtingen, zoals ten aanzien van verantwoording en dienstverlening. Daarom is het noodzakelijk dat de ILT kritisch kijkt naar de benodigde bedrijfsvoeringproducten. Zo is de ILT gestart met een doorlichting van alle bedrijfsvoeringproducten en de daarbij behorende processen. Deze doorlichting verloopt in meerdere fasen waarbij de prioriteiten met behulp van risicomanagement worden bepaald. De ILT wil een organisatie zijn die leert en steeds beter wordt. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar een effectieve interne en externe sturing en verantwoording, versterking van de interne PDCA-cyclus (Plan, Do, Check, Act) en meer efficiency.

5 PRODUCTIEPLANNING

De ILT houdt, zoals eerder aangegeven, bij de uitvoering van haar wettelijke taak als onafhankelijk toezichthouder het publieke belang voor ogen. Daarvoor neemt zij als vergunningverlener en als onafhankelijk handhaver met een brede en kritische blik informatie tot zich en betrekt zij deze bij de oordeelsvorming. Daarbij gaat zij risicogericht te werk, dat wil zeggen dat de intensiteit van de inzet afhangt van (signalen over) potentiële risico's.

Daarom heeft de ILT een nalevings- en risicoselectiesysteem dat zij de komende jaren verder ontwikkelt. Objectinspecties, administratiecontroles, digitale inspecties en audits vormen het instrumentarium. Waar 'permanente verbetering' een vereiste is, houdt de inspectie ook toezicht op dat aspect.
In de keuze van haar interventies hanteert de inspectie de zogenoemde interventieladder. De treden van deze ladder zijn interventies met toenemende impact. De inspecteur kiest binnen de wettelijke bevoegdheden en algemene beginselen van behoorlijk bestuur de interventie waarvan hij het meeste effect verwacht.

Bij een goede naleving kan een organisatie minder toezicht krijgen en kan de inspectie eventueel afspraken maken over de intensiteit van het toezicht. Gedacht kan worden aan verantwoording via managementsystemen, waarbij de ILT volstaat met een combinatie van systeemtoezicht (het uitvoeren van audits) en reality-checks (object- en administratiecontroles, audits).

Een prioriteit van het ministerie van IenM die niet onvermeld kan blijven is de Omgevingswet. Deze zal in 2019 in werking treden. Hij vertegenwoordigt een omvangrijke verandering waar de ILT op verschillende manieren (als vergunningverlener, handhaver en vergunningadviseur) mee te maken krijgt. Ter voorbereiding van de inwerkingtreding brengt de ILT de processen in kaart die de Omgevingswet beinvloedt. Waar nodig past zij deze processen aan.
Een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet is het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het DSO ondersteunt de Omgevingswet door ervoor te zorgen dat alle beschikbare informatie van zowel de wet- en regelgeving als van gegevens van de fysieke omgevingskwaliteit ter plaatse met één klik op de kaart beschikbaar komt en begrijpelijk wordt getoond. De ILT zal haar digitale infrastructuur hierop aansluiten. De ILT neemt deel aan verschillende projecten voor de implementatie van de Omgevingswet, zodat ze vanaf de inwerkingtreding in 2019 invulling kan geven aan haar taken in het kader van deze wet.

Het Meerjarenplan 2016-2020 bevatte de planning van de productie van de ILT verdeeld over de diverse werkvelden. Dat MJP beschreef de werkvelden en werkzaamheden uitgebreid.

Hieronder staan korte inleidingen op een werkveld, gevolgd door een geactualiseerd beeld van de ingezette instrumenten en de bijbehorende productie in aantallen. De inleidingen geven geen volledige opsomming van de werkvelden, het is een meer globale beschrijving.

De cijfers voor 2017 bevatten geen grote wijzigingen ten opzichte van het MJP 2016-2020. Dit betekent dat productie en inzet grotendeels gelijk zijn gebleven. Wel zorgen de verbeteringen naar aanleiding van de parlementaire enquête over de Fyra nu al voor aangepaste werkprocessen.

Dit Meerjarenplan 2017-2021 geeft een beeld van de inspanningen en beoogde output op hoofdlijnen.
De verschillende organisatieonderdelen van de ILT zullen de productiecijfers meer gedetailleerd uitwerken.

5.1 Risicovolle en explosiegevaarlijke stoffen

De regels voor risicovolle en explosiegevaarlijke stoffen beogen te voorkomen dat mens en milieu worden blootgesteld aan gevaarlijke stoffen. De regels richten zich op het beheersen van de risico's bij het gebruik van stoffen en mengsels die bestemd zijn om schadelijke organismen te vernietigen, af te schrikken of anderszins onschadelijk te maken (biociden).

Ook in deze categorie valt het toezicht op de eisen om te voorkomen dat asbestvezels vrijkomen bij het afbreken of uit elkaar halen van een object. Verder horen daarbij de registratie en de etikettering van chemicaliën. Daardoor zijn de risico's bekend bij de afnemers en kunnen zij passende beschermingsmaatregelen treffen. Het gaat daarbij om REACH- en CLP-regelgeving. REACH staat voor Registratie, Evaluatie en Autorisatie van CHemische stoffen). CLP betekent: Classification, Labelling and Packaging.

Ozonlaag

De ILT houdt toezicht op de naleving van de regels ter voorkoming van het produceren, verhandelen en vrijkomen van ozonlaag aantastende stoffen en gefluoreerde broeikasgassen. Daarbij gaat het zowel om handel als om gebruik van zulke luchtverontreinigende stoffen.

Vuurwerk

De inspectie houdt (markt)toezicht op vuurwerk. Het afsteken van vuurwerk door particulieren staat ieder jaar weer ter discussie. Het doel van de regels hiervoor is mens en milieu te beschermen tegen de effecten van het opslaan, vervoeren en afsteken van vuurwerk. Het toezicht moet eraan bijdragen dat het vuurwerk veilig is. De kwaliteit van het vuurwerk moet voldoen aan Europese en (aanvullende) Nederlandse regelgeving. De ILT werkt nauw samen met andere partijen in de vuurwerkketen.

Precursoren

Voor precursoren krijgt het toezicht vorm door een vergunning- en meldplicht, dit om grip te krijgen op de handel in explosieven. Vanuit security-oogpunt (terrorisme) bestaat er een groot maatschappelijk belang.

Productieaantallen

	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Vergunningen	250	250	250	250	250
Administratiecontroles	1375	1355	1355	1355	1355
Audits	9	11	9	9	9
Convenanten	10	12	13	13	13
Objectinspecties	1175	1125	1175	1175	1175

5.2 Vervoer gevaarlijke stoffen

De ILT ontleent haar wettelijke taken op het gebied van vervoer gevaarlijke stoffen voornamelijk aan de Wet vervoer gevaarlijke stoffen, de Schepenwet en de Wet luchtvaart en de hierbij behorende besluiten en regelingen.

Internationaal komt de regelgeving tot stand op grond van de volgende verdragen en overeenkomsten:

- Europese Overeenkomst betreffende het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (ADR);
- Reglement betreffende het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over het spoor (RID);
- Europese Overeenkomst betreffende het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren (ADN);
- Technische voorschriften voor het veilige vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht (ICAO TIS);
- De Internationale Code voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over zee (IMDG Code, IMSBC Code, IBC Code).

Productieaantallen

	2017	2018	2019	2020	2021
Vergunningen	275	270	270	270	270
Administratiecontroles	275	275	275	275	275
Audits	54	66	72	72	72
Convenanten	8	9	10	11	11
Objectinspecties	6470	6470	6470	6470	6470
Incidentafhandeling	1402	1402	1402	1402	1402
Onderzoek	20	20	20	20	20

5.3 Energiemaatregelen en producten

De ILT ziet toe op de aanwezigheid en overdracht van verplichte energielabels, te weten bij autobanden, personenauto's, verkoop en verhuur van woningen en utiliteitsgebouwen, zoals kantoren en winkels. Ook ziet de ILT toe op de erkend deskundigen die energielabels definitief mogen maken. Europese richtlijnen en verordeningen verplichten de EU-landen maatregelen te nemen om de energieprestaties van genoemde producten en gebouwen te verbeteren en daarnaast om het gebruik van energiezuinige producten en gebouwen door consumenten te stimuleren.

De ILT ziet erop toe dat gebouweigenaren airconditioningsystemen op de juiste wijze laten keuren door gekwalificeerde deskundigen. Het gaat dan om installaties met een vermogen groter dan 12 kW.

Producten

De ILT voert toezicht uit op producten volgens de Verordening (EG) nr. 765/2008. Deze vormt, een algemeen kader voor markttoezicht op producten. Volgens dit kader moeten lidstaten van de Europese Unie een programma voor handhaving van productwetgeving opstellen en uitvoeren.

Aan de producten worden eisen gesteld om een hoog beschermingsniveau te bieden voor gezondheid, milieu en veiligheid. Alle producten moeten aantoonbaar voldoen aan de gestelde eisen en voorzien zijn van een CE-markering of een typegoedkeuring met bijbehorende documenten.

Wanneer er twijfel bestaat over de documenten kan een 'reality check' worden uitgevoerd op de administratieve controle. Op basis van risico-analyse en Europese afspraken wordt vastgesteld naar welke productgroepen met prioriteit wordt gekeken. In een aantal gevallen moet hierbij gebruik gemaakt worden van een systeem van accreditatie.

Als controles producten aan het licht brengen die non-conform zijn, of waarop vervalste of misleidende markeringen zijn aangebracht, treedt de inspectie handhavend op. Dit kan zij doen bij alle marktdeelnemers: de fabrikant, de gemachtigde, de importeur en de distributeur.

Productieaantallen

	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Administratiecontroles	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700
Convenanten	4	4	5	5	5
Objectinspecties	36.000	35.000	34.000	33.000	32.000

5.4 Afval

De ILT voert wettelijke taken uit in het kader van het Besluit en de Regeling Inzamelen Afvalstoffen (BIA resp. RIA), de regelingen gericht op het beheer van afvalstoffen (inzameling en recycling) en de Europese Verordening Overbrenging van Afvalstoffen (EVOA).

De ILT is de Nederlandse bevoegde autoriteit voor vergunningverlening voor in-, uit- en doorvoer van internationale afvaltransporten (EVOA). De inspectie toetst daarbij aan de sectorplannen van het Nederlandse beleidskader: het Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP).

Revisie vergunningen

De ILT verleent ook de vergunningen aan inzamelaars van afgewerkte olie, klein gevaarlijk afval en scheepsafvalstoffen in Nederland (BIA). Na de LAP-wijzigingen van begin 2015 worden alle ca. 75 vigerende BIA-vergunningen herzien. Gezien de beschikbare capaciteit loopt deze revisieactie van 2016 tot 2018. Ook wordt bezien op welke wijze de aankomende wijzigingen in het LAP (leidend tot LAP 3) kunnen worden meegenomen.

De revisievergunningen treden na 2016 in werking. Omdat er weinig nieuwe toetreders op de inzamelaarsmarkt zijn, neemt het aantal nieuwe BIA-vergunningaanvragen af.

Duurzaam

Het toezicht door de ILT richt zich op preventie van afval, duurzaam produceren, nuttige toepassing en recycling van afvalstoffen en veilige inzameling en verwerking van (gevaarlijke)afvalstromen. De ILT controleert producenten, importeurs, ontdoeners, inzamelaars (inclusief tussenhandelaren), transporteurs, verwerkers en exporteurs van afval. Zowel rijk en provincies als gemeenten en waterschappen hebben toezichttaken op het gebied van afval. Waar nodig vinden afstemming en samenwerking plaats. De ILT houdt daarbij rekening met ontwikkelingen in het kader van de circulaire economie.

Productieaantallen

In het eerste half jaar van 2016 heeft de ILT de wijze van toezicht onder de loep genomen. Dit leidde tot een gewijzigde aanpak, waardoor de productieaantallen voor dit onderdeel veranderen ten opzichte van het Meerjarenplan 2016-2020.

	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Vergunningen	3380	3376	3376	3351	3351
Administratiecontroles	200	210	220	220	220
Audits	4	5	6	7	7
Convenanten	4	5	5	6	6
Objectinspecties	955	970	970	975	975

5.5 Risicovolle bedrijven

Defensie

De ILT verleent vergunningen en houdt toezicht op inrichtingen van het ministerie van Defensie op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet milieubeheer (Wm). Deze taken blijven de komende jaren een belangrijk speerpunt. Gezocht wordt naar betere en effectievere toezichtmethoden om de naleving door Defensie te verbeteren.

GGO

Het nieuwe Besluit genetisch gemodificeerde organismen (GGO) en de ontwikkelingen in het veld (gene drive en 'zelfbouwpakketten') verlangen andere deskundigheden van de inspecteurs en een andere manier van toezicht. Deze veranderingen kunnen de komende jaren doorgevoerd worden.

Buisleidingen

De grote nalevingbereidheid van buisleidingexploitanten leidt de komende jaren tot een vermindering van toezicht bij goed presterende exploitanten. Ook wordt het toezicht meer gericht op de goede werking van het volledige veiligheidsbeheerssysteem, ondersteund door reality checks.

Productieaantallen

	2017	2018	2019	2020	2021
Vergunningen [6,7]	83	80	40	40	40
Administratiecontroles	95	95	85	70	70
Audits	90	90	85	85	85
Objectinspecties	225	190	165	135	135
Incidentafhandeling	11	10	10	10	10

6. Vanaf 2019 treedt naar verwachting de omgevingswet in werking, de Wabo-vergunningen tav BRIKS gaan dan over naar gemeenten.

7. 3 concessieaanvragen buisleidingen.

5.6 Andere overheden

Op basis van artikel 2.26 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is de ILT aangewezen als adviseur voor het Wabo-bevoegd gezag (provincies en gemeenten) bij aanvragen voor omgevingsvergunningen van risicovolle (BRZO) bedrijven. De inspectie toetst de Wabo-vergunningen die worden verleend aan 800 BRZO- en andere milieurelevante bedrijven met als doel landelijk uniforme vergunningen die voldoen aan (inter)nationale milieuvoorschriften (gelijk speelveld).

De inspectie houdt toezicht op de naleving van de vergunningvoorschriften van grote olieopslagterminals op Bonaire en Sint Eustatius. Deze bedrijven hebben pas in 2013-2014 een actuele milieuvergunning gekregen waarop de ILT toeziet.

Toezicht op provincies

Ter invulling van de stelselverantwoordelijkheid van de minister voert de inspectie het interbestuurlijk toezicht op de provincies uit en bepaalt of de provincies volgens de wet de zogenoemde medebewindtaken uitvoeren. Prioriteit ligt daarbij bij de taken voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) van de provincie ten aanzien van risicovolle bedrijven (met name bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen en de Richtlijn industriële emissies cat. 4). De ILT geeft uitvoering aan deze opdracht door het opstellen van provinciebeelden (administratiecontroles). Zij gaat daarbij uit van vertrouwen en voert de taak voornamelijk uit op basis van bestaande (openbare) gegevens.

Melding ongewone voorvallen

De Wet milieubeheer (art 17.2) verplicht bedrijven om een ongewoon voorval (incident of afwijking van de reguliere bedrijfsvoering) te melden aan het Wabo-bevoegd gezag. Het bevoegd gezag stuurt deze meldingen conform de Wet milieubeheer door aan de inspectie.

De ILT verwerkt deze meldingen, beoordeelt en analyseert ze. De resultaten worden gedeeld met het bevoegde gezag en het departementale beleidsonderdeel.

Nationale belangen

De ILT houdt verder toezicht op de borging van de nationale belangen in het ruimtelijke ordeningsbeleid. Zij toetst de provinciale ruimtelijke verordeningen en inpassingsplannen en de gemeentelijke ruimtelijke plannen aan het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en andere AMvB's met ruimtelijke consequenties.

Luchthavens

De ILT toetst bouwplannen binnen het zogenoemde beperkingengebied (Luchthavenindelingsbesluit) rond Schiphol en rondom regionale luchthavens van nationaal belang (Lelystad en straks ook Rotterdam, Eindhoven en Maastricht) en verleent, als dat op zijn plaats is, een verklaring van geen bezwaar.

Productieaantallen

	2017	2018	2019	2020	2021
Vergunningverlening[8]	55	55	55	55	55
Wabo-adviezen	175	175	175	175	175
Administratiecontroles	200[9]	200	200	200	200
Audits	6	6	6	6	6
Onderzoek	10	10	10	10	10
Trendanalyse	1	1	1	1	1

8. Verklaring van geen bezwaar Luchthavenindelingbesluit

9. Doorwerking nationale belangen in bestemmingsplannen

5.7 Water en bodem

De ILT verleent vergunningen en houdt direct toezicht op wettelijke verplichtingen rondom de zogenoemde 'eigen werken' van Rijkswaterstaat (RWS) voor zover het gaat om de 'natte wetgeving'. Het toezicht vindt plaats bij aannemers of andere bedrijven die in opdracht van RWS handelingen in de rijkswateren uitvoeren en daarnaast bij RWS zelf in zijn rol van beheerder en opdrachtgever. Op het gebied van hoogwaterveiligheid zal de inspectie toezicht houden op de naleving van de wettelijke voorschriften bij de beoordeling van de primaire waterkeringen door de beheerders en de zorgplicht, die plaatsvindt aan de hand van het nog vast te stellen Wettelijk Beoordelingsinstrumentarium (WBI).

Drinkwater

De ILT houdt toezicht op de naleving van bepalingen in de Drinkwaterwet en de daaronder vallende regelingen. Die bepalingen gaan over de winning, reiniging en distributie van drinkwater door drinkwaterbedrijven en (eigenaren van) eigen winningen. Bij de drinkwaterbedrijven richt het toezicht zich ook op de beveiliging, de afhandeling van calamiteiten en (in samenwerking met de Autoriteit Consument & Markt) op het tarief. Bij eigen winningen gaat het om bedrijven die zelf grondwater oppompen en aan derden leveren voor consumptie. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij campings.
Per 1 juli 2016 is de inspectie aangewezen als toezichthouder voor het technische toezicht op de kwaliteit en de veiligheid van de elektriciteit- en drinkwatervoorziening op Bonaire, Sint-Eustasius en Saba (Besluit elektriciteit en drinkwater BES).

Legionella

Met het oog op legionellapreventie houdt de inspectie toezicht op de in de Drinkwaterwet genoemde collectieve installaties. Te grote aantallen legionellabacteriën in het drinkwater zouden daar voor een risico voor de volksgezondheid kunnen zorgen.

KWALIBO

De ILT houdt toezicht op bodemintermediairs en certificerende instellingen binnen het zogenoemde KWALIBO-stelsel. KWALIBO staat voor Kwaliteitsborging bij bodemintermediairs en heeft als doel om de betrouwbaarheid van het werk van intermediairs te vergroten. Zo worden eisen gesteld aan werkzaamheden in het bodembeheer en aan de integriteit van de uitvoerders. Dit geldt voor zowel de droge bodem als de waterbodem.

Bodemintermediairs zijn onder meer adviesbureaus, laboratoria, aannemers, grondbanken, bedrijven die grond en baggerspecie reinigen of verwerken en bedrijven die bouwstoffen produceren uit primaire grondstoffen en afvalproducten.

Productieaantallen

	2017	2018	2019	2020	2021
Vergunningen	175	88	88	88	88
Administratiecontroles	3.175	3.135	3.135	3.1.35	3.135
Audits	21	30	28	28	28
Convenanten	16	21	23	24	25
Objectinspecties	770	770	770	770	70

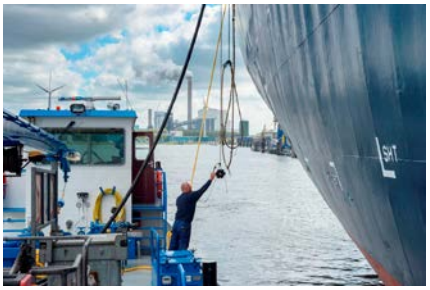

5.8 Scheepvaart

De ILT houdt toezicht op de naleving van bemanningsvoorschriften, milieuvoorschriften, veiligheidsvoorschriften en van technische voorschriften voor schepen en apparatuur. De inspectie verstrekt zelf vergunningen en houdt door audits toezicht op klassenbureaus en andere erkende instellingen die certificerende werkzaamheden uitvoeren en bijvoorbeeld trainingen verzorgen.

Binnenvaart

Waar mogelijk zet de ILT meer in op administratiecontroles en minder op objectinspecties. Het toezicht in de binnenvaart betreft het goederenvervoer (tank-, bulk- en containerschepen) en het beroepsmatig personenvervoer (hotelschepen, veerboten, rondvaartboten). Transportvormen die aandacht blijven vergen zijn de kleinere passagiersvaart en de bunkervaart.

Zeevaart

Zeevaart betreft koopvaardij (goederenvervoer en passagiersvervoer, ook in Caribisch Nederland) en visserij. Door internationale regelgeving en politieke afspraken is de ILT verplicht om circa 4.370 objectinspecties uit te voeren op buitenlandse en Nederlandse koopvaardijschepen. Daarbij gaat steeds meer aandacht uit naar bescherming van de leefomgeving, met name in relatie tot scheepsafval en zwaveluitstoot. Verder voert de ILT objectinspecties uit voor vlaggenstaat en visserij. Hiervoor bestaan geen verplichte aantallen. In de visserij richt de ILT zich op de bevordering van het veiligheidsbewustzijn.

De ILT voert onderzoek uit naar aanleiding van ongevallen ten behoeve van mogelijke bestuursrechtelijke of tuchtrechtelijke interventies.

Productieaantallen

Binnenvaart	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Vergunningen	1.050	1.100	1.000	1.100	1.100
Administratie-controles	120	120	120	120	120
Audits	15	15	15	15	15
Convenanten	6	6	6	6	6
Object-inspecties	800	700	600	600	600
Incident-afhandeling	400	400	400	400	400

Zeevaart	2017	2018	2019	2020	2021
Vergunningen	5.400	5.400	5.400	5.400	5.400
Administratie-controles	100	100	100	100	100
Audits	25	25	25	25	25
Convenanten	2	2	2	2	2
Object-inspecties	4.700	4.800	4.800	4.800	4.800
Onderzoek	250	250	250	250	250

Naast het bovenstaande voert de ILT op het gebied van scheepvaart de volgende werkzaamheden uit:

- het verlenen van ontheffingen en het goedkeuren van ontheffingen die door klassenbureaus worden verleend;
- het afhandelen van klachten van passagiers en personeel in de zeevaart;
- het jaarlijks hernieuwd afgeven van certificaten in de visserij;
- toezicht op de werking van het Long Range Identification and Tracking-systeem in de koopvaardij;
- toezicht op het werk van keuringsartsen;
- technische assistentie aan bijvoorbeeld ongevalonderzoeken van de Onderzoeksraad voor Veiligheid.

5.9 Rail- en wegvervoer

De ILT houdt toezicht op de naleving van wet- en regelgeving bij het transport van personen en goederen over het spoor, op het lokaal spoor (tram- en metrovervoer) en de railinfrastructuur en op het goederen- en personenvervoer over de weg. Het toezicht is risicogestuurd en daarmee gericht op de veiligheidsprestaties van ondernemingen en organisaties. Daarbij wordt gebruik gemaakt van vormen van systeemtoezicht (onder meer convenanten in het transport over de weg), administratiecontroles, audits en objectinspecties.

Spoor

Voor het hoofdspoor verzorgt de ILT de toelating van bedrijven, voertuigen en infrastructuur door het verstrekken van vergunningen. Voor lokaal spoor (tram en metro) is de ILT de aangewezen toezichthouder die voor de regionale vervoersregio's toezicht houdt op de vervoerders. Voor het transport van gevaarlijke stoffen worden ontheffingen verleend en wordt toezicht gehouden op certificeerders van verpakkingen.

Wegvervoer

Bij het wegtransport houdt de inspectie onder meer toezicht op, rij- en rusttijden, overbelading van vrachtwagens en bij personenvervoer op het gebruik van de boordcomputer taxi. Ook zet de inspectie in op toezicht op illegaal taxivervoer.

Productieaantallen

De aantallen voor vergunningverlening zijn ten opzichte van het MJP 2016-2020 aangepast. Voor het onderdeel machinistenvergunningen is er sprake van een cyclus van 10 jaar en de ILT verwacht in 2017 dan ook minder aanvragen. Ook de verdubbeling van het aantal vergunningen vanaf 2019 is een uitvloeisel van deze cyclus.

De toelating van spoorvoertuigen vergt meer capaciteit. Indien nodig zal capaciteit voor toezicht en handhaving worden ingezet op vergunningverlening. Dit kan gevolgen hebben voor het aantal objectinspecties die worden uitgevoerd.

Rail	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Vergunningen	615	610	1.220	1.190	1.190
Audits	180	180	180	180	180
Object-inspecties	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900

Weg	2017	2018	2019	2020	2021
Administratie-controles	952	932	912	892	892
Convenanten	73	76	80	82	84
Object-inspecties	15.480	15.480	15.480	15.480	15.480

5.10 Luchtvaart

De ILT certificeert en houdt toezicht op: luchtruim, luchthavens, technische ontwerp- en onderhoudsbedrijven, opleidingsinstellingen, commercieel transport, luchtvaartuigen en simulators. Dit doet zij op basis van ICAO-regelgeving (International Civil Aviation Organization), Europese regelgeving en nationale regelgeving en het State Safety Programme-actieplan. Doel van het toezicht is het vergroten van de (vlieg)veiligheid. De safety assessment-inspecties worden op zowel nationale als buitenlandse operators uitgevoerd.

Luchtvaartvoorvallen

De luchtvaartsector meldt alle voorvallen in de Nederlandse luchtvaart aan de ILT. De commerciële sector beoordeelt de voorvallen zelf, de ILT doet dat voor de niet-commerciële sector.

De ILT verwerkt en analyseert de gemelde luchtvaartvoorvallen met als doel: het monitoren van bestaande risicogebieden, het signaleren en identificeren van mogelijke nieuwe risicogebieden.

Passagiersrechten

Bij passagiersrechten let de ILT erop dat de luchtvaartmaatschappijen en luchthavens zich houden aan de Europese regels voor passagiersrechten van passagiers met een mobiliteitsbeperking en van passagiers die te maken krijgen met vertraging, annulering of instapweigering. Bij het onderzoeken van deze klachten beoordeelt de ILT de omstandigheden van het incident met het oog op het niet naleven van de Europese verordeningen.

Caribisch Nederland

In het nationale toezicht zijn er afspraken en is er samenwerking met de Politie en de militaire luchtvaartautoriteiten. In Caribisch Nederland houdt de ILT vooral toezicht op de luchthavens en voert de ILT SAFA- inspecties uit (Safety Assessment of Foreign Aircraft). Hierbij werkt zij nauw samen met de Caribische partners.

Gedeeld luchtruim

Internationaal bestaat er samenwerking in het toezicht op het luchtruim. Het gaat daarbij in het bijzonder om samenwerking met Zwitserland, Frankrijk, Duitsland, België en Luxemburg in het kader van het Functional Airspace Block Europe Central-verdrag (FABEC). De samenwerking moet leiden tot een internationaal gedeeld luchtruim met als hoofddoelen onder meer het terugbrengen van vertragingen en grotere vluchtefficiëntie.

Productieaantallen

	2017	2018	2019	2020	2021
Vergunningen	5300	5100	5000	5000	4900
Audits	410	410	410	410	410
Objectinspecties	1300	1300	1300	1300	1300
Incidentafhandeling	0	0	0	0	0
Onderzoek	0	0	0	0	0
Passagiersrechten	1600	1600	1200	1000	1000
Klachten	1600	1600	1200	1000	1000
Voorvallen commercial air transport	15500	16000	16500	17000	17500
Voorvallen general aviation	1500	2000	2500	2750	3000

5.11 Woningcorporaties

De Autoriteit woningcorporaties (Aw), ondergebracht bij de ILT, voert het integraal risicogericht toezicht op woningcorporaties uit zoals opgedragen in de Woningwet. De Aw bewaakt en beschermt de maatschappelijke middelen van woningcorporaties, zodat deze rechtmatig, effectief en efficiënt worden ingezet in het belang van de volkshuisvesting. Het is de ambitie van de Aw dat het woningcorporatiestelsel zijn publieke taak bestendig kan uitoefenen. De AW stelt jaarlijks (ook) een werkplan vast. Dat plan wordt aan de beide kamers der Staten-Generaal gezonden.

DAEB

Behalve toezichthouder is de Aw vergunningverlener. De belangrijkste vergunningen voor 2017 betreffen de scheiding van DAEB- en niet-DAEB-activiteiten, de zienswijzen geschiktheid en betrouwbaarheid en de goedkeuring van verkoop van woningen en maatschappelijk vastgoed. DAEB staat voor Diensten van Algemeen Economisch Belang.

Daarnaast ondersteunen het sectorbeeld, de thema-onderzoeken en de gegevens die de Aw aan het Corporatie Benchmark Centrum aanlevert de verdere professionalisering van de woningcorporaties.

Productieaantallen

Ten opzichte van het MJP 2016-2020 is er een aantal wijzigingen. Zo is het aantal te verlenen vergunningen toegenomen wegens de verbijzondering van de scheiding DAEB en niet-DAEB. Bij administratiecontroles zijn de WNT-onderzoeken toegevoegd (Wet normering topinkomens). De monitoringscorporaties zijn bij de audits opgenomen. Daaronder vallen nu ook de governance-inspecties, de meldingen integriteit en art. 29.

	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Vergunningen	1450	820	780	790	790
Administratie-controles	340	320	310	300	290
Audits	710	675	665	655	645
Onderzoek	4	4	4	4	4

5.12 Bestuurlijke boete

Het Bureau Bestuurlijke Boete verwerkt bestuurlijke boetes van de ILT en van handhavingspartners, zoals de Politie en Rijkswaterstaat. Naar verwachting worden in 2017-2021 jaarlijks ongeveer 2.100 boeterapporten verwerkt. Voor de ILT verwerkt het bureau strafbeschikkingen en int het verbeurde dwangsommen.

Productieaantallen

Boeterapport opgesteld door	**Aantal**
Inspectie Leefomgeving en Transport	1200
Nationale Politie, Landelijke Eenheid	350
Regionale Politiekorpsen	225
Rijkswaterstaat	300
Overigen	25

5.13 Inlichtingen en opsporing

De ILT heeft voor strafrechtelijk opsporingsonderzoek een Inlichtingen- en Opsporingsdienst (IOD). De prioriteiten in de strafrechtelijke opsporing liggen bij de thema's afval, bodem, gevaarlijke stoffen, woningcorporaties en transport. De ILT/IOD richt zich daarbij op georganiseerde criminaliteit met een ondermijnend karakter en vaak met internationale (financiële) constructies en handelsstromen. Strafrechtelijke onderzoeken voert de ILT/IOD, waar mogelijk, in samenwerking met andere opsporingsdiensten uit om een maximaal effect te sorteren.

Free riders

Vanuit de intelligence-positie van de ILT/IOD wordt de aandacht, in het verlengde van handhaving en toezicht, mede gericht op 'free riders'. Dat zijn organisaties en individuen die zich bewust onttrekken aan het toezicht en bedrijven die gebruik maken van een nieuwe modus operandi.

Productieaantallen

Product[10]	**Aantal**
Signalen	88
Preweegdocumenten	16
TCI-pv's	30
TCI-criminele inlichtingen rapporten	70
Analyses	2
PV's (eindopsporingsonderzoeken)	10

10.De aantallen producten zijn vooruitlopend op de afstemming met het OM over het Handhavingsarrangement.

5.14 Meld- en Informatiecentrum

Het Meld- en Informatiecentrum (MIC) van de ILT behandelt vragen en meldingen van bedrijven, burgers en collega-handhavers. Het MIC is de enige klantingang van de ILT. Daar wordt de instroom en doorstroom van vragen, meldingen of klachten gecoördineerd.

Meldingen die via MIC binnenkomen

	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Gevaarlijke stoffen[11]	10.010	10.010	10.010	10.010	10.010
Energie maat regelen en product-regelingen [12]	230	230	230	230	230
Afval[13]	530.330	530.330	530.330	530.330	530.330
Risicovolle bedrijven[14]	640	640	640	640	640
Water en Bodem[15]	10.060	10.060	10.060	10.060	10.060
Scheep-vaart[16]	680	680	680	680	680
Rail- en wegverkeer[17]	430	430	430	430	430
Luchtvaart[18]	440	440	440	440	440
Woning corporatie	30	30	30	30	30
Totaal	553.020	553.020	553.020	553.020	553.020

11. Explosie gevaarlijke stoffen, Asbest, Biociden,Luchtverontreiniging brandstoffen, Ongewone voorvallen Wm art 17.2,RoHS, Transport Gevaarlijke Stoffen, Rapportage Voorval/ongeval binnenwateren, Rapportage Voorval/ongeval spoor en weg, Report Dangerous goods occurrence by air

12. Bandenlabels, CE-markeringen, RAPEX, Plastic tassen, REACH, Verkeersproducten

13. Afval, EVOA-transport

14. Buisleidingen, Defensie-inrichtingen, ongewone voorvallen

15. Bodem, drinkwaterkwaliteit, Legionella, Eigen Werken RWS, Toezicht beoordeling primaire keringen

16.Binnenvaart, Zeevaart, Koopvaardij, Visserij

17.Busvervoer, Goederenvervoer, Railvervoer

18.Voorval meldingen, Passagiersrechten LV, Schiphol

19.Integriteit woningcorporaties (woco's), Ongewone omstandigheden bij woco's

Vragen die via MIC binnenkomen

	2017	2018	2019	2020	2021
Gevaarlijke stoffen	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100
Energie-maatregelen en product-regelingen	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Afval	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Risicovolle bedrijven	3.200	3.200	3.200	3.200	3.200
Water en Bodem	2.140	2.140	2.140	2.140	2.140
Scheep-vaart	13.300	13.300	13.300	13.300	13.300
Rail- en wegverkeer	11.600	11.600	11.600	11.600	11.600
Luchtvaart	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500
Woning-corporaties[1]	4.060	4.060	4.060	4.060	4.060
Totaal	53.900	53.900	53.900	53.900	53.900

1 De invoering van de Woningwet 2015 en aanverwante regelgeving leidt tot veel vragen van woningcorporaties, maar ook van gemeenten en huurders..

5.15 Caribisch Nederland

Binnen het ministerie van IenM is de verantwoordelijkheid voor het dossier Caribisch Nederland (Saba, Bonaire en Sint Eustatius) in 2016 overgegaan van de inspecteur-generaal Leefomgeving en Transport naar de directeur-generaal Bereikbaarheid. Deze is aangewezen als portefeuillehouder en verantwoordelijk voor de regie, de samenhang van het beleid en het overzicht van de meerjarenplanning van IenM. Ook coördineert deze de uitvoering. De ILT voert wel inspectietaken uit voor zover die haar werkterrein betreffen

Meerjarenplan ILT

Meerjarenplan ILT, 2017 - 2021 Jaargang 2016

Publicatiedatum

maandag 19 september 2016

E-mail

redactie@ilent.nl (mailto:redactie@ilent.nl)

Internet

http://www.ilent.nl (http://www.ilent.nl)

Telefoon

088 489 00 00

Copyright

CC0 1.0 Universal